

LAITILA (ent. Uusikirkko T1) KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI 1986

- kertomus kaivauksesta rautakautisella polttokalmistolla, kalmisto A:lla
- kertomus rautakautisen polttokenttäkalmiston, kalmisto B:n, tarkastuksesta
- selostus paikasta (C), jossa on havaittu nokista kulttuurimaata fosfaatinäytekuopissa
- selostus kolmesta hävitetystä vareesta

Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen

S i s ä l l y s

1.	JOHDANTO	3
2.	MUINAISJÄÄNNÖSALUEEN SIJAINTI JA ALUEEN TOPOGRAFIA	4
3.	PAIKAN NIMI	5
4.	TUTKIMUSHISTORIASTA	6
5.	KALMISTO A	7
5.1.	PERUSTIEDOT	7
5.2.	MUINAISJÄÄNNÖKSEN KUVAUS	7
5.3.	KAIVAUSALUE, KAIVAUSMENETELMÄ JA KAIVAUSTYÖN KULKU	9
5.4.	KALMISTON RAKENNE KAIVAUSALUEELLA	12
5.5.	LÖYDÖT JA NIIDEN LEVINNEISYYS KAIVAUSALUEELLA	14
6.	KALMISTO B	17
6.1.	PERUSTIEDOT	17
6.2.	MUINAISJÄÄNNÖKSEN KUVAUS	17
7.	PAIKKA (C), JOSSA ON HAVAITTU NOKISTA KULTTUURIMAATA FOSFAATTINÄYTEKUOPISSA	18
7.1.	PERUSTIEDOT	18
7.2.	SELOSTUS PAIKASTA	18
8.	KOLME HÄVITETTYÄ VARETTA	19
8.1.	PERUSTIEDOT	19
8.2.	SELVITYS VAREIDEN SIJAINNISTA	19
9.	VIRILÄN VAINIONMÄELLE 1986 TEHDYT LÖYDÖTTÖMÄT KOEKUOPAT	20
10.	YHTEENVETO	21
	NEGATIIVILUETTELO	22
	DIALUETTELO	29
	LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ KARTOISTA	36
	KARTAT	37
	LUETTELO ESINEISTÄ JA ESINEIDEN KATKELMISTA, JOIDEN LÖYTÖKOHDAT ON MERKITYY LEVINNEISYYSKARTALLE SIVULLA 52	53
	VALOKUVAT	54

LITTEET : MAKROFOSSIILIANALYYSI
FOSFAATTIANALYYSI
FOSFAATTINÄYTEKARTTA

1. JOHDANTO

Museoviraston esihistorian toimisto teki kaivauksen Laitilan Kodjalan Virilän Vainionmäellä, polttokalmistolla, jota kutsutaan tässä kalmisto A:ksi, 30.6.-18.7.1986. Kaivauskertomuksen (s. 7-17) lisäksi oheinen kertomus käsittää kaivauksen kuluessa Virilän Vainionmäeltä löydetyn toisen kalmiston, kalmisto B:n, tarkastuskertomuksen (s. 17), selostuksen paikasta (C), jossa on havaittu nokista kulttuurimaata fosfaattinäytekuopissa toukokuussa 1986 (s. 18) ja selostuksen kolmesta hävitetystä vareesta, joiden Theodor Schwindtin ja H. Forsströmin Uusikirkko Tl:n (nyk.Kalanti) kiinteiden muinaisjäännösten inventointikertomuksessa 1896 mainitaan olevan Virilän Vainionmäellä (s. 19-20).

Kalmisto A löytyi raivattaessa kumpareta pelloksi elokuussa 1985, ja tällöin tavattujen poikkeuksellisen merkittävien löytöjen (KM 22964:1-45) johdosta esihistorian toimistossa katsottiin paikan tutkiminen tarpeelliseksi. Jo alusta pitäen varauduttiin siihen, ettei kalmiston tutkiminen yhden kesän aikana ole mahdollista.

Museoviraston ns. koekaivausryhmän johtajien Matti Bergströmin ja Juha Laurénin kanssa allekirjoittanut raivasi kaivauspaikalta kasvillisuuden tutkimusten ensimmäisenä päivänä, 30.6., jolloin myös vaaittiin kalmistokumpareen länsipuolisko. Varsinainen kaivaustyö alkoi vasta seuraavana päivänä. Kaivauksenjohtajana ja piirtäjänä toimi allekirjoittanut. Kaivausapulaisina olivat eri aikoina seuraavat esihistorian toimiston tutkijat: Tuula Heikkurinen-Montell (3.-4.7.), Anna-Liisa Hirviluoto (7.-11.7.), Mirja Miettinen (14.-18.7.) ja Jussi-Pekka Taavitsainen (16.-18.7.). Kaivajina oli keskimäärin 5-7 laitilalaista nuorta. Kaivauksen yleiskartan teki laitilalainen Jorma Lemmetti syksyllä 1986 Laitilan kulttuurisihteerin Jukka Vehmaksen avustamana. Karttaa on täydentänyt ja kaivausalueen osalta korjannut allekirjoittanut.

Kaivauksen kokonaiskustannuksiksi tuli n. 56 000 mk. Summaan sisältyvät maasto- ja jälkitöiden lisäksi konservointikulut ja yleiskartan teko. Allekirjoittaneen menot, sekä maasto- että jälkitöiden osalta, maksettiin museoviraston ns. koekaivausryhmän budjetista. Muut tutkijat olivat kaivauksella omilla matkarahoillaan. Kaivajat olivat Laitilan kaupungin

valtion nuorten työllistämistuella palkkaamia.

Kaivausta ja tutkimustuloksia esiteltiin paikkakuntalaisille kaivauspai-
kalla 17.7. ja allekirjoittanut esitelmöi kaivauksesta Laitilan kulttuuri-
lautakunnan järjestämässä tilaisuudessa Varpeen koululla 16.10. Molemmat
tilaisuudet olivat kulttuurisihteeri Jukka Vehmaksen ideoimia.

2. MUINAISJÄÄNNÖSALUEEN SIJAINTI JA ALUEEN TOPOGRAFIA

Muinaisjäännökset sijaitsevat Laitilan keskustasta 3,5 km etelälounaa-
seen, aivan Kodjalan koulun etelä- ja etelälounaispuolella. Kalmisto
A (kaivauspaikka) sijaitsee koulurakennuksesta 100 m etelälounaaseen,
peltoalueen itäreunassa, pellon ja koulun hiekkakentän välillä; kalmisto
B (KM 23275:1-4) sijaitsee peltojen ympäröimässä metsikössä, Virilän
Vainionmäen korkeimmalla kohdalla, kalmisto A:sta n. 70 m kaakkoon;
paikka C (nokista kulttuurimaata fosfaattinäytekuopissa) sijaitsee
loivalla länteen viettävällä peltorinteellä, kalmisto A:sta 30-40 m
etelään ja kalmisto B:stä 60-70 m länteen; alueen kolmen varen varmat
sijainnit eivät ole tiedossa, mutta kaksi niistä on sijainnut mahdollises-
ti koulun nykyisen pihamaan alueella ja kolmas nykyisellä peltoalueella,
ks. tarkemmin s. 19-20. (Ks. seuraavia karttoja, joille kohteet on
merkitty; peruskarttaotteet 1:20 000 s. 37 ja 1:10 000 s. 38, yleiskart-
ta 1:500 s. 41, tiluskarttaote 1:4000 s. 39 ja pienennetty ote yleis-
kartasta s. 40).

Virilän Vainionmäen alue on suurimmaksi osaksi viljeltyä peltoa. Aiemmin
peltoaluetta on ollut enemmänkin, ks. s. 5. Mäen laella on metsikkö,
jossa on kalmisto B, ja Kodjalan koulu pihamaa-alueineen ja pelikentti-
neen (yleiskartan 1:500 hiekkakenttä) on alueen pohjoisosassa. Metsiköstä
maasto viettää loivahkosti kaikkiin ilmansuuntiin. Kalmisto A ja paikka
C ovat länteen viettävän rinteiden yläosassa. Ulkonäkönsä ja topografiansa
puolesta Virilän Vainionmäen alue on varsin tyypillistä laitilalaista
tai kalantilaista viljelysmaisemaa. (Ks. yleiskuvia kaivauspaikasta
ympäristöineen: esim. kuvat 2 ja 5-9 sekä diat 11271, 11273 ja 11274).

Lähimmät muut rautakautiset kohteet sijaitsevat alueelta n. 400 m itään

(n:o 213 Anna-Liisa Hirviluodon Laitilan inventointikertomuksessa 1955, ks. peruskarttaotetta 1:10 000 s. 38), n. 200 m luoteeseen (n:o 212, kohteen rautakautisuus ei ole varma) sekä n. 500 m pohjoiseen ja pohjoisluoteeseen (n:ot 206-211).

Kodjalan kylä, jossa muinaisjäännösalue on, kuului Uusikirkko Tl:ään 16.2.1916 asti, jolloin se liitettiin Laitilaan. Uusikirkko Tl:n nimi muutettiin puolestaan Kalanniksi 1936.

3. PAIKAN NIMI

Sekä Matti Bergströmin kalmisto A:n tarkastuskertomuksessa 1985 että KM 22964:1-45:n luettelotiedoissa kaivauspaikasta käytetään nimeä Kodjalan kansakoulu. Myöhemmin on kuitenkin ilmennyt, että koko alueen nimi on vanhastaan Junnilan Virilän Vainionmäki; kirjoitustavoissa on hieman eroja eri tekstien välillä. Tätä nimeä käyttävät jo Theodor Schwindt ja H. Forsström Uusikirkko Tl:n (nyk. Kalannin) inventointikertomuksessaan 1896. Esihistorian toimiston toimistopäällikkö Aarni Erä-Eskotti 3.7.1986 nimen johdosta yhteyttä laitilalaiseen Esko Saukolaan, alueen entiseen maanomistajaan, joka kertoi, että paikan nimi oli Virilänvainio hänen lapsuudessaan. Junnila viittaa paikalta n. 600 m länteen olevaan tämännimiseen taloon ja Virilä Vidilän kylään, joka alkaa aivan alueen itäpuolelta. Myös Vidilässä on Junnila-niminen talo, Virilän Vainionmäeltä 600 m itäkoilliseen, mutta kuten Theodor Schwindtin ja H. Forsströmin inventointikertomuksesta 1896 ilmenee, paikan Junnila tarkoittaa Kodjalan Junnilaa. Jotta välttyttäisiin liian pitkältä nimeltä, tilannimeä ei ole otettu muinaisjäännösalueen nimeen. Paikan nimeä ei ole peruskartalla ja se lienee ehtinyt painua paikkakunnalla jo suurimmaksi osaksi unholaan.

Sivulla 39 olevasta tiluskarttaotteesta päätellen itse Virilän vainio olisi ollut laajuudeltaan noin kolme hehtaaria ja käsittänyt, tiluskarttaa täsmälleen tulkiten, suurimman osan Kodjalan koulun nykyisestä pihamaa-alueesta mukaan lukien koulun pelikentän (hiekkakentän) sekä jonkin verran vielä jälkimmäisenkin ympärillä olevaa aluetta. Peltomaastoa on nykyään enää alueen itäosa muun osan ollessa heinää kasvavaa

joutomaata pihamaa-alueen lisäksi. Näin ollen kalmistot A ja B sijoittuivat Virilän vainion ulkopuolella, mutta kuitenkin aivan alueen rajalle ja paikka C jäisi kokonaan vainion alueen ulkopuolelle. Virilän Vainionmäellä lienee tarkoitettu kuitenkin koko sitä mäkialuetta, jossa itse vainio ja muinaisjäännökset ovat; ainakin nykyään on tarkoituksenmukaista tehdä näin.

4. TUTKIMUSHISTORIASTA

Varhaisin arkeologisissa lähteissä oleva tieto Virilän Vainionmäestä on jo aiemmin mainitussa Theodor Schwindtin ja H. Forsströmin Uusikirkko Tl:n (nyk. Kalanti) kiinteiden muinaisjäännösten inventointikertomuksessa 1896, jossa sanotaan paikalla olevan kolme varetta. Kalmisto A:n tarkastivat Matti Bergström ym. elokuussa 1985, jolloin kalmisto löytyi, ja alueelta otettiin fosfaattinäytteitä toukokuussa 1986. Kolmessa vierekkäisessä fosfaattinäytekuopassa havaittiin tällöin nokista kulttuurimaata (paikka C). Nämä olivat alueen kenttätutkimukset ennen kaivausta 1986.

Arkeologeilta Schwindtin ja Forsströmin tieto alueen vareista jäi pitkäksi aikaa huomaamatta: Virilä Vainionmäkeä ei ole Laitilan inventointikertomuksessa 1955, eikä Schwindtin ja Forsströmin kertomuksesta ollut tietoa myöskään vuosien 1985 ja 1986 kenttätutkimusten aikana. Allekirjoittanut sai tietää kertomuksesta ja vareista Aarni Erä-Eskolta heinäkuussa 1986, siis vasta kaivauksen jälkeen.

Virilän Vainionmäki oli näin ollen "uusi" kohde, kun kumpareta eli kalmisto A:ta pelloksi raivattaessa elokuussa 1985 löydettiin alueen ensimmäiset muinaislöydöt KM 22964:1-45 (osa näistä on tosin tarkastuslöytöjä 1985). Muut alueen löydöt ovat KM 23274:1-316b (kaivauslöydöt 1986 kalmisto A:sta) ja KM 23275:1-4 (tarkastuslöydöt 1986 kalmisto B:stä). Aiemmissa Laitilan ja Kalannin (ent. Uusikirkko Tl) kivi- tai metallikautisissa löydöissä ei ole sellaisia, jotka löytötietojen perusteella voisivat olla Virilän Vainionmäen alueelta.

Vuoden 1986 kenttätöihin perustuvia muita tutkimuksia ja kertomuksia

ovat Tuija Jantusen fosfaattinäytteiden analyysi, Pirjo Jussilan kalmisto A:n maanäytteiden makrofossiilianalyysi ja Tuula Auerin konservointikertomus.

5. KALMISTO A

5.1. PERUSTIEDOT

Kylä: Kodjala

Tilat ja maanomistajat: RN:o 14:27, omist. Pekka Niela, os. Kodjala, 23800 LAITILA, puh. 922-55228; RN:o ? (kyseessä on Kodjalan koulun tonttia oleva tilus, jonka tilusnumero ei ole tiedossa), omist. Laitilan kaupunki, os. 23800 LAITILA, puh. 922-51700 (kaupunginvirasto).

Peruskartta 1:20 000: 1131 10 KALANTI

Kalmiston peruskoordinaatit: x = 6749 10

y = 537 18

z = n. 19,40-20,67 (alareuna-laki)

Kaivauslöydöt 1986: KM 23274:1-316b, diar. 10.9.1986

Aiemmat löydöt: KM 22964:1-45, diar. 7.11.1985

Aiemmat kenttätutkimukset: Matti Bergström ym. 1985, tarkastus (Bergströmin kertomus)

Muita tutkimuksia ja kertomuksia:

Tuula Auer, Konservointikertomus 1987. Esihist. toimiston top. arkisto.
Pirjo Jussila, Makrofossiilianalyysi (luettelo vuodelta 1987) kaivauksen 1986 maanäytteistä. Esihist. toimiston top. arkisto.

5.2. MUINAISJÄÄNNÖKSEN KUVAUS

Matti Bergströmin tarkastuskertomuksessa 1985 muinaisjäännöksestä on jo alustavia tietoja, mutta kesällä 1986 paikasta saatiin paljon parempi käsitys, koska vasta tällöin kalmiston päällä rehottanut tiheä kasvillisuus raivattiin pois.

Kalmistokumpare sijaitsee peltoalueen itäreunassa, koulun pelikentän ja peltoalueen välillä. Peltomaasto viettää paikalta loivahkosti länteen ja luoteeseen. Kalmiston toinen puoli, lounaispuoli, tuhoutui elokuussa

1985 raivattaessa paikkaa pelloksi. Tuhoutuneelta osalta ovat löydöt KM 22964:1-45. Kalmistokumpareen jäljellä olevan osan laajuus on n. 18 x 14 m ja korkeus n. 1,4 m. Jäljellä olevan osan laki on varsin tasainen ja laajuudeltaan n. 8 x 8 m. Kumpareen eteläreunan muodostaa nykyisellään raivaustyössä syntynyt, itä-länsi -suuntainen, n. 17-18 m:n pituinen, jyrkkärinteinen profiili. Tämän reunalla on 2,5 x 2 m:n laajuinen ja n. 0,5 m:n korkuinen kiinteä maakivi, joka on ollut alunperin kalmistokumpareen lakialueen keskivaiheilla tai ehkä paremminkin laen keskustan eteläpuolella; kiveä kutsutaan jatkossa ent. keskuskiveksi, ja tätä nimitystä käytetään myös kartoissa. Muita vastaavankokoisia kiviä paikalla ei ainakaan enää ole. Kumpareta peittää kauttaaltaan turve, josta pistää esiin pienempiä kiviä sieltä täältä. (Ks. yleiskarttaa 1:500 s. 41 ja kuvia 1-6 sekä dioja 11270-11278).

Kalmistokumpareen tuhoutuneesta osasta sanotaan Matti Bergströmin tarkastuskertomuksessa 1985, että "kalmistokumpareta oli maanoton yhteydessä koukittu lounaissivultaan noin 2 x 10 metrin alalta". Maanomistaja Pekka Niela kertoi kuitenkin kaivauksella, että kumpare oli ulottunut ent. keskuskivestä n. 20 m lounaaseen ja että tuhoutuneen osan alin osa, siis kumpareen lounaispään "lieve", koostui pelkästään kivistä, jotka Nielan mukaan lienevät olleet vain paikalle viskeltyjä peltokiviä. Yleiskartalle 1:500 (s. 41) kalmistokumpareen hävitetyn osan laajuus on merkitty näiden tietojen mukaisesti. Kalmistokumpareen lakiosa on jatkunut hävitetyllä osalla ent. keskuskiven etelä- ja lounaispuolella ehkä n. 2-3 m:n verran, siis jonkin verran vähemmän kuin mitä sitä on jäljellä kalmiston säilyneellä osalla. Edellä siteerattu tarkastuskertomuksen katkelman "koukitun" alan laajuuden, noin 2 x 10 metrin, pienempi luku tarkoittanee juuri kalmistokumpareen lakialueen reunan, eikä kalmistokumpareen lounaispään, etäisyyttä ent. keskuskivestä. Suurempi luku on kalmistokumpareen lounaispuolen tuhoutumisessa syntyneen profiilin pituus, joka siis todellisuudessa on n. 17-18 m. Kumpareen tuhoutuneella lounaispuoliskolla lienee ollut siten verraten pitkä ja loiva rinne. Maanomistajan mukaan maata hävitetystä osasta oli ennätetty viedä vajaat 20 kuuden kuution kuormaa, kunnes löydöt paljastuivat ja työt keskeytettiin. Löydöt (KM 22964:1-45) lienevät peräisin hävitetyn osan lakialueen reunan paikkeilta tai läheltä tätä, ent. keskuskiven etelä- tai lounaispuolelta, arviolta enintään 2-3 m:n päästä kivistä.

Valitettavasti löydöt huomattiin vasta, kun ne oli kuljetettu maan mukana pois paikalta (ks. Matti Bergströmin tarkastuskertomusta).

Kalmistokumpare on ollut siis ennen elokuussa 1985 tapahtunutta raivausta ja maanottoa, lounaispään peltokivistä koostuva "lieve" mukaanlukien n. 35 m:n pituinen ja leveimmillään n. 17-18 m:n levyinen, lounais-koillisuuntainen, luontainen moreenikumpare tai -harjanne, jonka korkeus on ollut n. 1,4 m. Likimain tämänkokoisena ja -muotoisena kalmistokumpare erottuu peruskartoillakin (ks. s.37 ja 38). Tiluskarttaotteella 1:4000 (s. 39) paikka erottuu kuitenkin vain n. 16 x 13 m:n laajuisena vainion ympäröimänä saarekkeena.

Kalmistokumpareen jäljellä olevan osan yli menee maanomistajan käyttämä traktoriura, jonka kohdalta turve on painunut tiukaksi ja ohueksi kerrokseksi, mutta kalmistolle traktorilla-ajosta ei ole aiheutunut vahinkoa. Kyseistä uraa ei ole mitenkään tehty, koska kovan ja verraten tasaisen maapohjan ansiosta kumpareen yli on voinut ajaa traktorilla muutenkin. Kalmiston löytymisen jälkeen maanomistaja lakkasi käyttämästä tätä reittiä, ja nykyään traktoriura, tai ehkä paremminkin viljelystie, kiertää kumpareen jäljellä olevan osan menen kumpareen tuhoutuneen puoliskon yli. (Ks. yleiskarttaa 1:500 s. 41 ja pintavaaituskarttaa 1:100 s. 42).

5.3. KAIVAUSALUE, KAIVAUSMENETELMÄ JA KAIVAUSTYÖN KULKU

Kaivaus aloitettiin kalmistokumpareen säilyneen osan lounaisosasta. Kaivausalue rajoittui eteläosassaan kumpareen profiiliin ja länsiosassaan kumpareta kiertävän viljelystien reunassa olevaan ojaan, joka on piirretty tason 1 tasokarttaan 1:50 (s. 44). Muualla kaivausalue rajoittui itä-länsi -ja etelä-pohjois -suuntaisiin päälinjoihin. Päälinjoina ja koordinaatistona olivat fosfaattinäytteiden oton päälinjat ja koordinaatisto, jossa päälinjojen koordinaatit ovat $x = 500$ ja $y = 200$. Linjan $y = 194$ itäpuoli oli kalmiston lakea ja länsipuoli kumpareen länsirinnettä. Ent. keskuskivi jäi kokonaan kaivausalueen sisäpuolelle. Kaivausalueen pituus oli 12,5 m ja leveys vaihteli 2,5 m:stä 5 m:iin. Pinta-alaltaan kaivausalue oli n. $45,5 \text{ m}^2$. (Ks. yleiskarttaa 1:500 s. 41).

Pohjaan asti ennätettiin kaivaa, viitenä kaivauskerroksena, vain alueen läntinen kolmannes, kooltaan n. 4,5 x 2,5-4 m ja pinta-alaltaan n. 14 m². Keskimmäisestä kolmanneksesta, jonka laajuus oli n. 4 x 3-4 m ja pinta-ala 13 m², kaivettiin myös viisi kerrosta, mutta aluetta ei saatu kaivettua pohjaan. Itäisen kolmanneksen koko oli 4 x 4,5-5 m ja pinta-ala n. 18,5 m² ja siitä kaivettiin vain yksi kerros, eikä aluetta siis myöskään kaivettu pohjaan. (Ks. karttaa 1:50, joka esittää kaivettujen kerrosten määrää kaivausalueen eri osissa s. 43).

Kuten jo johdannossa mainittiin, kalmistokumpareen länsipuolisko vaaittiin ennen kaivaustyön alkua. Kumpareen halki vaaittiin kaksi ristikkäistä profiililinjaa 50 cm:n välein, ja muualla vaaitus tehtiin metrin välein. (Ks. pintavaaituskarttaa 1:100 s. 42). Kiintopisteeksi valittiin laakea maakivi kalmistokumpareesta n. 20 m pohjoiseen (ks. yleiskarttaa 1:500 s. 41); kiintopiste maalattiin kiven pintaan punaisella maalilla.

Kalmistokumpareen eteläpuolinen, kumpareta hävitettäessä syntynyt profiili, joka oli peitetty edellisenä vuonna, paljastettiin. Muovi oli suojannut profiilin hyvin, eikä mitään sortumia ollut tapahtunut. Kaivausalueelta poistettiin turve mahdollisimman ohuelti, ja kaivettiin esiin ensimmäinen kivikerros; tämä kerros on tasokarttojen taso 1 ja kaivettu kerros on löytöluettelon 1. kerros. Kaivauskerrosten paksuuden määräsi sitten jatkossa kivien koko eli kivikerroksen paksuus. Keskimäärin kerrosten paksuus oli n. 5-10 cm, ja paksuus saattoi tietysti vaihdella yhden ja saman kerroksen eri osissa. Mitään varsinaista kerroksellisuutta kiveyksessä ei ollut.

Löydöt otettiin talteen neliömetreittäin ja kerroksittain. Metallilöytöjen, helmien yms. löytökohdat mitattiin kuitenkin tarkasti ja niiden löytösyvyydet vaaittiin.

Tasoista piirrettiin tasokartat mittakaavaan 1:25, jotka pienennettiin puhtaaksi piirtämistä varten mittakaavaan 1:50. Kaivausalueen itäisen kolmanneksen ainoasta esiin kaivetusta tasosta tasokartta jätettiin kuitenkin vielä piirtämättä, eikä aluetta myöskään vaaittu. Keskimmäisen kolmanneksen alin esiin kaivettu taso, eli viides taso, sen sijaan piirrettiin, mutta tasoa ei vaaittu, ja kartta jätettiin puhtaaksi piirtä-

mättä jälkitöitä tehtäessä. Pohjavaaituskartta voitiin tehdä luonnollisesti vain kaivausalueen läntisestä kolmanneksesta. Ent. keskuskiven eteläpuolelta, kalmistokumpareen profiilista, "myllätyn" maan alta, paljastui myös neliön tai parin laajuinen ala eheätä kalmistoa, josta piirrettiin erillinen tasokartta (s. 48, ks. myös kuvaa 29 ja diaa 11310).

Kaivaustyö tehtiin lastoilla tavanomaiseen tapaan ja kaivettu maa seulottiin 5 mm:n seulalla. Turve, maa ja kivet kasattiin erillisiin, vierekkäisiin kasoihin kaivausalueelta n. 20 m kaakkoon. (Ks. työkuvia: kuvat 5, 31-36 ja diat 11317-11329).

Kaivauksen päätyttyä kaivausalue ja kumpareen profiili peitettiin muovilla, jonka päälle pantiin painoksi tarpeellinen määrä maata ja kiviä (ks. kuvia 37-40). Lopuksi kumpare ympäröitiin vahvalla narulla ja tutkimusalue-kyltillä.

Aivan kalmistokumpareen kaakkoisreunan ulkopuolelle, jo tasaiseen maastoon, kaivettiin lapioilla 13 m:n pituinen ja 0,5 m:n levyinen, lounaiskoillis -suuntainen koeoja (ks. yleiskarttaa 1:500 s. 41 ja pintavaaituskarttaa 1:100 s. 42). Tarkoituksena oli selvittää, jatkuuko kalmisto kumpareen alareunan ulkopuolelle tällä suunnalla. Koeojan keskivaiheilta löydettiin palanutta savea yksi kpl (KM 23274:315), mutta koska mitään muita löytöjä ei tavattu, kuten ei muunlaisiakaan merkkejä kalmistosta, kalmisto jää kokonaisuudessaan koeojan luoteispuolelle.

Toinen koeoja kaivettiin aivan kiinni kaivausalueen länsipäähän, tilustien eli ent. pellon reunaan. Koeojan pituudeksi tuli 4 m ja leveydeksi n. 1 m. Koeoja oli pohjois-etelä -suuntainen ja se kaartui kalmistokumpareen reunan mukaisesti. Koeojalla oli tarkoituksena myös selvittää, jatkuuko kalmisto tällä suunnalla kumpareen alareunan ulkopuolelle. Koeoja oli aivan löydötön, eikä muitakaan merkkejä kalmistosta tavattu, joten tässäkin kalmisto ei jatku kumpareen alareunan ulkopuolelle. Koeoja kaivettiin samanaikaisesti kaivausalueen 2. kerroksen kanssa, ja tämän vuoksi oja on merkitty vain tason 2 tasokarttaan (s. 45).

5.4. KALMISTON RAKENNE KAIVAUSALUEELLA

Kalmiston rakennetta kaivausalueella voidaan selvittää lähinnä vain kaivausalueen läntisen ja keskimmäisen kolmanneksen avulla, koska itäisestä kolmanneksesta kaivettiin vain yksi kerros.

Olellaisin piirre kalmiston rakenteessa kaivausalueella oli kalmiston koostuminen tiheästä kiveyksestä, jonka välinen maa oli kauttaaltaan tummaa, noensekaista kalmistomaata. Kiveyksen tiheydessä oli paikoittain vaihtelua, mutta eri kaivauskerrosten välillä kiveyksessä ei ollut olellaisia eroja. Kookkaimmat kivet olivat halkaisijaltaan n. 70-90 cm, mutta suurimmaksi osaksi kivien koko oli n. 5-20 cm, eli kivet oli helppo heittää ja kantaa pois kaivauspaikalta. Joukossa oli melko runsaasti luontaisesti murenevia kiviä. Vaikka kalmistomaa olikin kauttaaltaan tummaa ja noensekaista, siinä ei havaittu mainittavia hiilikeskittymiä. (Ks. tasokarttoja 1:50 s. 44-47, kuvia 10-27 ja dioja 11279-11309).

Toinen tärkeä piirre oli, että ent. keskuskiven ympärillä, erityisesti sen pohjoispuolella, n. 1-1,5 m:n säteellä kivistä, oli muuta kalmistoa selvästi korkeampi, rauniomainen osa, joka kohosi ympäröivästä kalmistosta enimmillään n. 30-40 cm. Jonkun verran kiviä oli ent. keskuskiven reunaosan päälläkin, kiven koillisreunalla (ks. tason 1 tasokarttaa 1:50 s. 44 ja kuvaa 11 sekä diaa 11284). Rakenteeltaan rauniomainen osa ei poikennut kuitenkaan ympäröivästä kalmistoalueesta, eikä sen ja muun kaivausalueen välillä ollut jyrkkää, selväpiirteistä rajaa. Rauniomainen osa on ehkä ympäröinyt koko ent. keskuskiveä, ei kuitenkaan välttämättä aivan säännöllisenmuotoisena, mutta koska kiven eteläpuoleinen osa kalmistosta on tuhoutunut, asiaa ei voida enää selvittää. (Ks. esim. kuvia 10, 11 ja 15 sekä dioja 11279-11281, joissa rauniomainen osa erottuu selvimmin).

Aivan kaivausalueen länsipäädyssä, kalmistokumpareen alareunassa, oli joukko kookkaanpuoleisia kiviä, jotka Anna-Liisa Hirviluodon mielestä voisivat olla ehkä osa lähinnä lounais-koillis- tai pohjois-etelä -suuntaista reunakehää. Kehä jatkuisi sitten mahdollisesti kalmiston kaivamattomalle osalle. Kivet alkoivat tulla selvästi esiin 2. kaivauskerroksessa

ja ne jätettiin paikoilleen kaivauksen päättyessä samoin kuin kaistale kalmistomaata kivien välissä ja ympärillä (ks. pohjavaaituskarttaa 1:50 s. 49), jotta asian selvittäminen olisi jatkossa mahdollista.

Kalmistokerroksen paksuus oli pohjaan kaivetulla osalla, läntisellä kolmanneksella, keskimäärin n. 35 cm tasosta 1 pohjaan mitattuna ja n. 10 cm enemmän mitattuna turpeen pinnasta pohjaan. Kaivausalueen keskimmaisella kolmanneksella, varsinkin rauniomaisella alueella, kalmistokerros oli kuitenkin huomattavasti paksumpi; tällä alueella kaivettiin myös neljä kerrosta, kuten pohjaan kaivetulla alueellakin, mutta mitään merkkejä pohjamaasta ei tullut vielä vastaan. Pohjaan kaivetulla alueella koskematon pohjamaata, vaaleaa hiekkaa, tuli näkyviin parissa vierekkäisessä kohdassa sen sijaan jo kolmannessa kaivauskerroksessa, n. 15 cm:n syvyydessä, koordinaattipisteiden 498/191 ja 499/191 välillä, mutta neljänteen tasoon tultaessa koskemattoman pohjamaan alue oli laajentunut vain vähän (ks. tasojen 3 ja 4 tasokarttoja 1:50 s. 46 ja 47).

Aivan kaivauksen loppuvaiheessa havaittiin, että pohjaan kaivetun osan länsipäässä oli vielä esiintymä tummaa maata heti kalmistokerroksen alla olleen ohuen pohjamaakerroksen alla, ja että tämän tumman maan alla oli taas koskematon maa. Esiintymän laajuus oli noin neliometri ja kun se kaivettiin pois, paikalle syntyi jyrkkäseinäinen syväne (ks. pohjavaaituskarttaa 1:50 s. 49). Maa ei ollut esiintymässä kuitenkaan tummaa kalmistomaata, vaan tätä vaaleampaa. Löytöjä esiintymässä ei ollut. Kalmistokerroksen ja koskemattoman maan välillä ei muutoin havaittu jäänteitä esim. turpeesta tai muusta kasvillisuudesta, joten kumpareelta lienee raivattu kasvillisuus ennen kuin paikkaa on alettu käyttää kalmistona; on ehkä kuitenkin mahdollista, että edellä kuvattu esiintymä olisi luontaiseen painumaan jäänyttä humusta, jonka päälle olisi joutunut vielä kerros koskematon kivennäismaata ennen kuin paikalle olisi tehty kalmistokerros.

Kaivausalueen länsipäässä, linjan $y = 190$ länsipuolella, oli 1. kaivauskerroksessa, heti turpeen alla, joukko sekundaariselta vaikuttaneita, "irtonaisia" kiviä (ks. tason 1 tasokarttaa 1:50 s. 44). Nämä lienee heitetty paikalle viereisestä pellostä tai ne voivat olla peräisin aivan kalmistokumpareen länsiosan alareunaan kaivetusta ojasta (ks.

tason 1 tasokarttaa 1:50 s. 44). Turve oli myös hyvin paksua kivien alueella ja vaikutti paikalle myöhemmin siirretyltä, ja tämä viitanee siihen, että kivet ovat peräisin juuri ojasta. Turvetta poistettaessa löytyi jokunen saviastianpala ja jonkin verran palanutta luuta - siis paikalle turpeen ja kivien mukana siirtyneitä löytöjä - joten oja on tehty ehkä aivan kalmiston länsireunalle.

Toinen myöhäissyntyinen piirre kaivausalueella oli ent. keskuskiven luoteispuolella, aivan kiinni kivessä oleva, n. 1,5 m²:n laajuinen alue, johon oli kasattu kiviä ja turvetta. Kasatun kerroksen paksuus oli n. 20 cm, ja kun se oli poistettu, tuli alta esiin ehjä kalmistokerros, jonka yläpinta piirrettiin tasoon 2. Alue on merkitty siis vain tason 1 tasokarttaan 1:50 (s. 44). Matti Bergströmin tarkastuskertomuksessa 1985 kohta mainitaan dia- ja negatiiviluettelossa (s. 3, dia 10273 ja F 64355) sekä valokuvatekstissä (s. 9). Bergström kirjoittaa, että kyseinen "kuoppa on vanhaa perua, eikä ole syntynyt 1985 maata poistettaessa".

Kalmistotyypistä ja kalmiston rakenteesta voidaan kaivauksen perusteella yhteenvedona sanoa, että kyseessä on polttokenttäkalmisto, jossa (ainakin vuoden 1986 kaivausalueella) on tiheä kalmistokiveys. Tähänastisten tutkimusten perusteella erikoisia piirteitä kalmistossa ovat, että sen laella on ollut luontainen, kiinteä maakivi keskuskivenä ja, että tämän ympärillä on ollut rauniomainen alue, joka on ympäröinyt mahdollisesti koko keskuskiveä. Koska rauniomainen osa ei poikennut muusta kalmistosta rakenteensa tai löytöjensä puolesta, sitä ei voida pitää muusta kalmistosta erillisenä (hauta)rauniona. Rauniomaisen osan ajallinen suhde muihin kalmiston osiin on toistaiseksi avoin, mutta on tietysti mahdollista, että hautaaminen on aloitettu juuri täältä alueelta, kookkaan kiven viereltä, ja että kyseessä olisi kalmiston vanhin osa.

5.5. LÖYDÖT JA NIIDEN LEVINNEISYYS KAIVAUSALUEELLA

Löytöjä kaivausalueelta saatiin seuraavasti (KM 23274:1-316b):

Esineet ja esineiden katkelmat:

hopeaa

- väistimen kouruhelan katkelmia, joissa jääniteitä kultauksesta ja jotka koristettu Salin II -tyylillä, 3 kpl (:198, 285)

pronssia

- pronssiketjun katkelmia 2 kpl (:13, 303)
- pronssiketjun nivel (:98)
- ns. valmunuppisen kaarisoljen nuppi (:28)
- hihnanpäätehela (:85)
- väistimen helan katkelmia, joissa jäänteitä kultauksesta ja jotka koristettu Salin II -tyylillä, 3 kpl (:129, 211, 212; 211 ja 212 in situ: diat 11313-315)
- rannerenkaan katkelma (:163)
- pronssilevyn kappale (:294)

rautaa

- rautarengas (:29)
- ohuesta levystä tehdyn esineen katkelma (:33)
- naskali tai taltta tai jokin muu sentapainen työväline (:86)
- veitsi (:164)
- keihäänkärki, ruudollinen ja väkäsellinen (:240; in situ: dia 11316)

kiveä

- hioimen katkelma (:56)
- kuutiokiviä 3 kpl (:118, 145, 237; 118 in situ: kuva 30 ja dia 11312)
- epävarma kuutiokivi (:190)
- kivikiekkoja 2 kpl (:188, 205)
- porfyriittiydin, iskentäkivi? (:290)
- **lasimassahelmiä ja helmien katkelmia** yht. 6 kpl (:34, 99, 114, 130, 288, 314)

Muut löydöt

- saviastianpaloja 1601 kpl/3332 g
  - kylkipaloja 1536 kpl/2884 g
  - reunapaloja 56 kpl/351 g
  - pohjapaloja 9 kpl/96 g
  - koristamattomia paloja 1577 kpl/3108 g (98,5 % kokonaismäärästä kappaleluvun mukaan laskettuna)
  - koristettuja paloja 24 kpl/223 g
  - koristamattomia kylkipaloja 1522 kpl/2769 g
  - koristettuja kylkipaloja 14 kpl/115 g
  - koristamattomia reunapaloja 46 kpl/243 g
  - koristettuja reunapaloja 10 kpl/108 g
- palanutta savea 39 kpl/258 g
- (tulus?)piitä 2 kpl/ 5 g
- rautakuonaa 4 kpl/244 g
- kvartssia 6 kpl/127 g
- palanutta luuta 1539 kpl/587 g
- palamatonta (eläimen?) luuta 14 kpl/23 g
- hampaiden juuria ja juurien katkelmia 6 kpl/ 1 g
- eläimen hampaita ja hampaiden katkelmia yht. 34 kpl/14 g

Vuoden 1985 löydöt (KM 22964:1-45) kaivausalueen ja ent. keskuskiven eteläpuolelta käsittävät neljä miekkaa (:1-4), miekan säilän katkelman

(:15) ja miekan katkelman (:16), kolme keihäänkärkeä (:5-7), kaksi kilvenkupuraa (:8, 9), kahdet kuolaimet (:10,11) ja kuolaimen katkelman (:31), kaksi veitsee (:12, 13), keritsimet (:32), rengasneulan (:30), viisi rautahelaa (:17, 33, 34, 38, 39), rautalevyn katkelman (:35), kaksi rautaniittiä (:36, 37), kuutiokiven (:23), savikiekon palasia (:24), saviastian (:14) sekä saviastianpaloja 44 kpl/298 g, savitiivistettä yksi kpl/5 g, kuonaa yksi kpl/115 g, luuta yht. 31 g, kaksi eläimen hammasta ja hiiltä 5 g. Löydöt poikkeavat kaivauslöydöistä ennen muuta siinä, että kaivauslöydöissä oli vain yksi kookas esine (keihäänkärki KM 23274:240), kun taas aiemmissä löydöissä on useita keihäänkärkiä, miekkoja ym.

KM 22964:1-45:n löytökohtaa - sikäli kun sitä voidaan jälkikäteen selvittää - on selostettu jo aiemmin (s. 8) kalmistokumpareen tuhoutuneen osan selostuksen yhteydessä. Matti Bergströmin tarkastuskertomuksessa 1985 asiasta sanotaan lisäksi vain (s. 1): "Vasta maan purkauspaikalla maakasaa tasoitettaessa havaittiin maan seassa useita aseita ym. esineitä, jotka olivat kahdessa ryhmässä". Lähempiä tietoja löydöistä tässä suhteessa ei ole. Kaivauslöytöjen levinneisyydestä on kertomuksessa kolme karttaa 1:50 (s.50- 52). Kartoista näkyy, pintavaaaituskarttaan 1:100 (s. 42) verrattuna, että kaikki löydöt keskittyvät samalla tavalla kalmistokumpareen lakiosalle, kun taas kaivausalueen länsirinteeltä löytöjä on paljon vähemmän. Suurin osa l. kerroksen esinelöydöistä (katkelmat mukaan luettuna) on kaivausalueen itäiseltä kolmannekselta, josta siis kaivettiin vain tämä yksi kerros.

Löytöjä tuli kaikkialta jo heti turpeen alta ja niitä löytyi myös kaikista kaivauskerroksista, pohjaan kaivetulta läntiseltä kolmannekselta aina kalmiston pohjaosista.

Esinelöytöjen suhteen ei havaittu keskittymiä, eikä suuria keskittymiä ollut muissakaan löydöissä. Palamatonta luuta oli ainakin yhdessä kohtaa noin kourallisen verran - selvästi näin tähän pantuna. Koristetut saviastianpalat KM 23274:222, 223, 225 ja 226 löytyivät ruudun 497/190 5. kerroksesta lähes yhdestä kohtaa. Muihin mahdollisiin keskittymiin ei kaivauksella ennätetty kiinnittää huomiota kaivauksen liian vähälukuisen arkeologihenkilökunnan vuoksi.

Kalmiston tähänastiset löydöt ajoittuvat - pintapuolisen tarkastelun perusteella - merovinkiajalle (n. 600-800 jKr.).

6. KALMISTO B

6.1. PERUSTIEDOT

Kylä: Kodjala

Tila ja maanomistaja: RN:o 14:27, omist. Pekka Niela, os. Kodjala, 23800 LAITILA, puh. 922-55228

Peruskartta 1:20 000: 1131 10 KALANTI

Kalmiston peruskoordinaatit: x = 6749 05

y = 537 24

z = n. 22-23,30 (alareuna-laki)

Tarkastuslöydöt 1986: KM 23275:1-4, diar, 10.9.1986

Aiemmat löydöt: -

Aiemmat tutkimukset: -

6.2. MUINAISJÄÄNNÖKSEN KUVAUS

Kalmisto B sijaitsee metsikössä Virilän laella, kalmisto A:sta n. 70 m kaakkoon. Metsikön laajuus on n. 30 x 25 m, ja mikäli kalmisto kattaa koko metsikön laen, sen laajuus on n. 20 x 20 m. Metsikössä on runsaasti kivilouhikkoa, joka koostuu ainakin osaksi ympäröiviltä pelloilta heitettyistä kivistä. Metsikköä peittää tiheä kasvillisuus, joka koostuu pienikokoisista pihlajista, männyistä, villiintyneistä marjapensaista ym. (Ks. peruskarttaotteita 1:20 000 s. 37 ja 1:10 000 s. 38, tiluskarttasette 1:4000 s. 39 ja yleiskarttaa 1:500 s. 41 sekä esim. kuvaa 18 ja dioja 11290, 11334 ja 11335).

Kalmistosta ei ollut mitään tietoa kalmisto A:n kaivauksen alkaessa, ja se löytyi metsikköön 15.7. kokeeksi tehdyn koekuopan (ks. yleiskarttaa 1:500 s. 41 ja diaa 11336) johdosta. Turpeen alla kuopassa oli tiheä maansekainen kiveys. Maa ei ollut kuitenkaan poikkeuksellisen tummaa, eikä siinä havaittu hiiltä, nokea tms. Löydöt (KM 23275:1-4) käsittävät saviastianpaloja ja palanutta luuta. Paikka vaikuttaa tavanomaiselta polttokenttäkalmistolta. Lähempiä tutkimuksia paikalla ei tehty.

7. PAIKKA (C), JOSSA ON HAVAITTU NOKISTA KULTTUURIMAATA FOSFAATTINÄYTE-
KUOPISSA

7.1. PERUSTIEDOT

Kylä: Kodjala

Tila ja maanomistaja: RN:o 14:27, omist. Pekka Niela, os. Kodjala,
23800 LAITILA, puh. 922-55228

Peruskartta 1:20 000: 1131 10 KALANTI

Paikan peruskoordinaatit: x = 6749 06

y = 1537 19

z = n. 19,5

Löydöt: -

Aiemmat kenttätutkimukset: Matti Bergström, Juha Laurén, Timo Jussila
& Tuula Heikkurinen-Montell 1986, fostaattinäytteiden otto polttokalmis-
ton ympäristöstä (kartta 1:500 ja muistiinpanot fosfaattinäytekuopista
esihist. toimiston top. arkistossa).

Muita tutkimuksia: Tuija Jantunen, fosfaattinäytteiden analyysi 1986
(taulukko esihist. toimiston top. arkistossa).

7.2. SELOSTUS PAIKASTA

Paikka sijaitsee kalmisto A:sta 30-40 m etelään ja kalmisto B:stä 60-70
m länteen, loivasti länteen viettävällä peltorinteellä. Nokista kulttuu-
rimaata havaittiin 1986 kolmessa 20 m:n päässä toisistaan olevassa
fostaattinäytekuopassa (460/200, 440/200, 460/180). (Ks. peruskarttaot-
teita 1:20 000 s.37 ja 1:10 000 s. 38, yleiskarttaa 1:500 s. 41 ja tilus-
karttaotetta 1:4000 s. 39). Näytteidenottajien muistiinpanojen mukaan
nokimaakerroksen vahvuus kuopissa oli ainakin n. 10-20 cm.

Paikan luonne ja ajoitus eivät ole toistaiseksi selvillä; kalmisto
A:n kaivauksen aikana paikasta ei voitu tehdä havaintoja, koska siinä
kasvoi vilja.

8. KOLME HÄVITETTYÄ VARETTA

8.1. PERUSTIEDOT

Kylä: Kodjala

Tila ja maanomistaja: -

Peruskartta 1:20 000: 1131 10 KALANTI

Vareiden mahdollisten sijaintipaikkojen perus-

koordinaatit: x = 6749 16, 18, 14

y = 1537 18, 19, 28

z = n. 18-19,5

Löydöt: -

Aiemmat kenttätutkimukset: Theodor Schwindt ja H. Forsström 1896, Uusi-kirkko Tl:n (nyk. Kalannin) kiinteiden muinaisjäännösten inventointi (N:o 1 ja s. 5).

Muita tutkimuksia: -

8.2. SELVITYS VAREIDEN SIJAINNISTA

Perustiedoissa mainitussa Theodor Schwindtin ja H. Forsströmin inventointikertomuksessa, joka on siis vanhin arkeologinen lähde, jossa Virilän Vainionmäki mainitaan, sanotaan paikalla olevan kolme varetta. Kertomuksen teksti (N:o 1) kuuluu: "Junnilan talon Wirilän vainiossa, talosta 450 m. Laitilan Wirilän kylään päin on lähekkäin, noin 4 m. toisistaan, kaksi (kivi)varetta ja näistä lähes 100 m. kaakk. on kolmas vare. Wareet ovat n. 4 m. läpimit. kukin." Paikka on merkitty inventointikertomuksen kartalle 1:40 000. Karttateksti kuuluu: "Vare Junnolan Virilän vainion mäessä". Karttamerkintä on nyk. Kodjalan koulun ja kalmisto A:n paikkeilla, mutta kartan avulla vareiden täsmällistä sijaintia ei voida määrittää johtuen kartan pienestä mittakaavasta ja merkintätavasta.

Asiaa voidaan selvittää kuitenkin tiluskartan 1:4000 (Toimitus N:o 31421) avulla, josta on saatu ote kulttuurisihteeri Jukka Vehmakselta. Tiluskartan kartoitusvuosi ei ole valitettavasti tiedossa. Kartalle on merkitty kuitenkin Vidilän vainio ja vainiolle kolme kauttaaltaan vainioalueen ympäröimää kivikkoa, saareketta tms., jotka sijaitsevat

toisiinsa nähden melkoisen tarkoin Schwindtin ja Forsströmin kuvaamalla tavalla: kaksi noin neljän metrin päässä toisistaan ja kolmas n. 80 m näistä kaakkoon (ks. tiluskarttaotetta 1:4000 s. 39). Tämän perusteella kyseessä voisivat olla juuri Schwindtin ja Forsströmin vareet, mutta asiaa ei voida pitää kuitenkaan varmana, varsinkin koska tiluskarttaotteen kohteet ovat läpimitaltaan, sikäli kuin ne on tarkasti merkitty kartalle, selvästi yli neljä metriä, jonka Schwindt ja Forsström sanovat vareiden mitoiksi.

Kun tiluskarttaotteen kohteiden sijainnit määritellään yleiskartalla 1:500, huomataan, että kaksi niistä sattuu Kodjalan koulun nykyiselle pihamaalle, koulurakennuksen länsipuolelle ja kolmas nykyiselle peltoalueelle, koulusta kaakkoon (ks. pienennettyä otetta yleiskartasta 1:500 s. 40). Pihamaalla olleet kohteet on ainakin hävitetty ja hävitetyksi lienee tullut kolmaskin vare.

Kuten aiemmin (s. 6) on jo sanottu, Schwindtin ja Forsströmin inventointikertomuksesta saatiin tietää vasta kalmisto A:n kaivauksen jälkeen heinäkuussa 1986, joten kaivauksen kuluessa vareita ei erityisesti etsitty. Alueella tietysti kuitenkin liikuttiin, mutta missään muuallakaan ei havaittu mitään Schwindtin ja Forsströmin kuvauksen mukaisia vareita.

Schwindt ja Forsström tarkoittavat vareilla selvästikin hautaraunioita; he käyttävät näistä inventointikertomuksessaan kauttaaltaan juuri nimitystä vare. On kuitenkin syytä korostaa, että Virilän Vainionmäen vareiden osalta ei ole kuitenkaan mitään faktista tietoa siitä, että vareet ovat todella olleet hautaraunioita, koska vareista ei ole mitään lähempiä tietoja löydöistä puhumattakaan.

9. VIRILÄN VAINIONMÄELLE 1986 TEHDYT LÖYDÖTTÖMÄT KOEKUOPAT

Kalmisto A:n kaivauksen yhteydessä kaivettiin muutamia koekuoppia kalmistokumpareesta n. 50 m lounaaseen olevalle pellon ympäröimälle kumpareelle (x = 6749 07, y = 1537 13), joka näytti hyvin otolliselta rautakautista kalmistoa ajatellen, mutta mitään löytöjä ei tavattu. Paikalle oli

tehty pari löydötöntä koekuoppaa jo vuonna 1985 (ks. Matti Bergströmin tarkastuskertomuksen valokuvaa F 64356 s:lla 10).

Pari löydötöntä koekuoppaa tehtiin niinikään heinää kasvavalle joutomaalle n. 10-20 m lähinnä pohjoiseen sen metsikön pohjoiskulmauksesta, missä on kalmisto B. Kuopat merkitään yleiskartalle 1:500 kaivauksen 1987 kuluessa.

10. YHTEENVETO

Virilän Vainionmäellä on vuosien 1985 ja 1986 tutkimusten perusteella kaksi rautakautista poltto(kenttä)kalmistoa, A ja B, sekä paikka (C), jossa on havaittu nokista kulttuurimaata fosfaattinäytekuopissa. Lisäksi alueella on ollut kolme varetta.

Kohteista kaivettiin kalmisto A:ta 1986. Muilla paikoilla ei ole tehty kaivaustutkimuksia. Kalmisto A:n tähänastiset löydöt ajoittuvat merovinkiajalle (n. 600-800 jKr.). Kalmisto B:stä ei ole ajoittavia löytöjä. Fosfaattinäytekuopissa havaitun nokisen kulttuurimaan merkitys, ts. paikan luonne, ei ole selvillä, kuten ei paikan ajoituskaan. Kolmen vareen varmat sijaintipaikat eivät ole tiedossa, eikä voida varmasti sanoa, että ne ovat olleet hautaraunioita.

Museoviraston esihistorian toimisto tulee jatkamaan kalmisto A:n kaivauksia kesällä 1987.

Helsingissä 15.5.1987

Jyri Saukkonen

NEGATIIVILUETTELO

- F 66467-468 Kaivauspaikka sen jälkeen kun paikalla kasvanut pensaikko on raivattu pois. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 30.6.-86. Kertomuksen kuva 1 (panoraama).
- F 66469-471 Kaivauspaikka ympäristöineen. Kuva eteläkaakosta.
Foto: J. Saukkonen 1.7.-86. Kertomuksen kuva 2 (panoraama).
- F 66472 Kaivauspaikka eteläkaakosta. Foto: J. Saukkonen 1.7.-86.
Kertomuksen kuva 3.
- F 66473 Maata poistetaan kalmistokumpareen eteläpuolisen profiilin päälle edellisenä vuonna pannun muovin päältä.
Foto: J. Saukkonen 2.7.-86.
- F 66474 Kaivausalueen itä- ja keskiosat ennen pintaturpeen poistoa.
Kuva idästä.
Foto: J. Saukkonen 2.7.-86. Kertomuksen kuva 10.
- F 66475-476 Löytöjen seulontaa. Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
- F 66477 Kaivauspaikka eteläkaakosta. Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
Kertomuksen kuva 4.
- F 66478 Kerrosta 1 kaivetaan kaivausalueen itäosassa. Kuvan vas. laidassa ent. keskuskivi. Kuva koillisesta.
Foto: J. Saukkonen 2.7.-86. Kertomuksen kuva 32.
- F 66479-480 Kaivauspaikka kaakosta; kerrosta 1 kaivetaan.
Foto: J. Saukkonen 3.7.-86. Kertomuksen kuvassa 5 (osa panoraama).
- F 66481 Kaivausalueen itäosa tasossa 1. Kuva pohjoisluoteesta.
Foto: J. Saukkonen 4.7.-86. Kertomuksen kuvassa 12 (osa panoraama).
- F 66482-483 Kaivauspaikka kaakosta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86. Kertomuksen kuvassa 6 (osa panoraama).

- F 66484 Kaivauspaikka ympäristöineen eteläkaakosta. Foto: J.-P. Taavitsainen 17.7.-86. Kertomuksen kuva 7
- F 66485 Kaivauspaikka ympäristöineen lounaasta. Foto: J.-P. Taavitsainen 17.7.-86. Kertomuksen kuva 8.
- F 66486 Kaivauspaikka ympäristöineen lännestä. Foto: J.-P. Taavitsainen 17.7.-86. Kertomuksen kuva 9.
- F 66487 Kaivauspaikka ympäristöineen lounaasta. Foto: J.-P. Taavitsainen 17.7.-86.
- F 66488-490 Kaivausalueen itä- ja keskiosat tasossa 1. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86. Kertomuksen kuva 11 (panoraama).
- F 66491 Kaivausalueen keski- ja itäosia tasossa 1. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.
- F 66492 Tasoa 1 ent. keskuskiven luoteispuolella, kalmistokumpareen laella. Kuva pohjoisluoteesta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86. Kertomuksen kuva 14.
- F 66493 Kaivausalueen keskiosaa tasossa 1. Kuva pohjoisluoteesta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86. Kertomuksen kuva 12 (osa panoraamaa).
- F 66494 Kaivauspaikka kaakosta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86. Kertomuksen kuvassa 6 (osa panoraamaa).
- F 66495 Tasoa 1 kuvan keskellä olevan ent. keskuskiven pohjois- ja koillispuolella. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86. Kertomuksen kuva 13.
- F 66496 Kaivausalueen keskiosa, kalmistokumpareen laella, tasossa 1. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86. Kertomuksen kuva 15.

- F 66497 Kaivauspaikka kaakosta. Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.
Kertomuksen kuvassa 5 (osa panoraamaa).
- F 66498 Kaivausalueen länsipuoli tasossa 1. Kuva lännestä.
Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.
- F 66499 Kaivausalueen länsipuoli tasossa 1. Kuva länsilounaasta.
Foto: J. Saukkonen 3.7.-86. Kertomuksen kuva 16.
- F 66500 Kaivausalueen länsi- ja keskiosat tasossa 1. Kuva lännestä.
Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.
- F 66501 Kaivausalueen länsiosa tasossa 1. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.
- F 66502 Kaivausalueen länsiosa tasossa 1. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 3.7.-86. Kertomuksen kuva 17.
- F 66503-505 Kaivausalueen keskiosa tasossa 2. Kuvassa näkyy myös
metsikkö, jossa on kalmisto B (KM 23275:1-4). Kuva luotees-
ta. Foto: J. Saukkonen 8.6.-86.
Kertomuksen kuva 18 (panoraama).
- F 66506 Kerrosta 2 kaivetaan ent. keskuskiven pohjoispuolella.
Kuva eteläkaakosta, em. kivelältä.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86. Kertomuksen kuva 34.
- F 66507 Kaivausalueen länsipuoli tasossa 2. Kuva länsilounaasta.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86. Kertomuksen kuva 19.
- F 66508 Kaivausalueen länsiosa tasossa 2. Kuva etelälounaasta.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.
- F 66509 Kaivausalueen länsiosaa tasossa 2. Kuva lounaasta.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.
- F 66510 Kaivausalueen länsiosaa tasossa 2. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.

- F 66511 Taso 2 kaivausalueen luoteisosassa. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86. Kertomuksen kuva 20.
- F 66512 Taso 2 kaivausalueen keskivaiheilla, kalmistokumpareen laella, ent. keskuskiven pohjoispuolella. Kuva etelästä, em. kiveltä.
Foto: J. Saukkonen 8.7.-86. Kertomuksen kuva 21.
- F 66513 KM 23274:118 kuutiokivi in situ 2. kerroksessa.
Foto: J. Saukkonen 8.7.-86. Kertomuksen kuva 30.
- F 66514 Kaivausalueen länsiosa tasossa 3. Kuva luoteesta.
Foto: J. Saukkonen 9.6.-86. Kertomuksen kuva 23.
- F 66515-516 Panoraama kaivausalueen länsipuoliskosta tasossa 2. Kuva eteläkaakosta. Foto: J. Saukkonen 8.7.-86.
- F 66517 Taso 3 ent. keskuskiven luoteispuolella. Kuva kaakosta, em. kiveltä.
Foto: J. Saukkonen 11.7.-86. Kertomuksen kuva 24.
- F 66518 Kaivausalueen länsiosa tasossa 4. Kuva koillisesta.
Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
- F 66519 Kaivausalueen länsiosa tasossa 4. Kuva idästä.
Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
- F 66520 Taso 4 kaivausalueen keskivaiheilla, ent. keskuskiven pohjoiskoillispuolella. Kuva etelälounaata, em. kiveltä.
Foto: J. Saukkonen 15.7.-86.
- F 66521 Taso 4 kaivausalueen keskivaiheilla, kuvassa näkyvän ent. keskuskiven pohjois- ja koillispuolilla. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 15.7.-86.
- F 66522 Laitila-videota (esittelyfilmi Laitilasta) kuvataan kaivauspaikalla. Kuva pohjoiskoillisesta.
Foto: J. Saukkonen 15.7.-86.

- F 66523 Taso 3 kaivausalueen luoteisosassa. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86. Kertomuksen kuva 25.
- F 66524 Kaivausalueen länsiosa tasossa 3. Kuva etelälounaasta.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.
- F 66525 Kerrosta 3 kaivetaan ent. keskuskiven koillispuolella.
Työtä tarkkailee Anna-Lissa Hirviluoto. Kuva lännestä.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86. Kertomuksen kuva 35.
- F 66526 Ent. keskuskiven eteläpuolelta, kalmistokumpareen profiilista, esiin kaivettu taso, jonka päältä on poistettu "myllätty" maa. Foto: J. Saukkonen 10.7.-86. Kertomuksen kuva 29.
- F 66527 Taso 3 ent. keskuskiven koillispuolella; aivan etualalla ruutu 499/195. Kuva koillisesta.
Foto: J. Saukkonen 11.7.-86.
- F 66528 Taso 3 ent. keskuskiven koillispuolella. Kuva etelälounaasta, em. kiveiltä. Foto: J. Saukkonen 11.7.-86. Kertomuksen kuva 26.
- F 66529 Kaivausalueen länsiosaa pohjaan kaivettuna. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86.
- F 66530 Kaivausalueen länsiosaa pohjaan kaivettuna. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86. Kertomuksen kuva 28.
- F 66531-533 Maata poistetaan kalmistokumpareen eteläpuolisen profiilin päälle edellisenä vuonna pannun muovin päältä. Kuvia eri etäisyyksiltä, itäkaakosta.
Foto: J. Saukkonen 2.7.-86.
- F 66534 Kerrosta 2 kaivetaan. Hattu päässä seisomassa Anna-Liisa Hirviluoto. Kuva koillisesta.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86. Kertomuksen kuva 33.
- F 66535 Kerrosta 2 kaivetaan. Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.

- F 66536 Kerrosta 2 kaivetaan. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.
- F 66537 Kerrosta 4 kaivetaan. Kuva itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
- F 66538 Kerrosta 4 kaivetaan. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 14.7.-86. Kertomuksen kuva 36.
- F 66539 Kerrosta 4 kaivetaan. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
- F 66540 Kerrosta 1 kaivetaan kaivausalueen itäosassa. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 2.7.-86.
- F 66541 Kerrosta 1 kaivetaan kaivausalueen itäosassa. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 2.7.-86. Kertomuksen kuva 31.
- F 66542 Kerrosta 1 kaivetaan kaivausalueen itäosassa. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 2.7.-86.
- F 66543-544 Yleiskuvia kaivauspaikasta ympäristöineen; kaivausaluetta peitetään ja ympäristöä siistitään kaivauksen päätteeksi. Kuvat kaakosta, eri etäisyyksiltä. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86.
- F 66545 Metsikkö, jossa on kalmisto B (KM 23275:1-4). Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 16.7.-86.
- F 66546 Maata otetaan jätemaakasasta siirrettäväksi kotkikärryillä muovin päälle, jolla kaivausalue peitettiin kaivauksen päätteeksi. Vasemmalla J.-P. Taavitsainen. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86. Kertomuksen kuva 37.
- F 66547 Yleiskuva kaivauspaikasta; paikkaa siistitään kaivauksen päätteeksi. Etualalla J.-P. Taavitsainen, taaempana Mirja Miettinen. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86.

- F 66548 Maata pannaan kaivauksen jälkeen kalmistokumpareen eteläpuolisen profiilin päälle pannun muovin päälle. Vasemmalla J.-P. Taavitsainen, oikealla, kalmistokumpareen päällä, Mirja Miettinen. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86.
- F 66549 Kaivausalueen päälle pantua muovia peitetään maalla. Kiven päällä Mirja Miettinen ja oikealla poistumassa J.-P. Taavitsainen. Kuva idästä.
Foto: J. Saukkonen 18.7.-86. Kertomuksen kuva 38.
- F 66550 Mirja Miettinen ja J.-P. Taavitsainen tarkastelevat muovilla peitettyä kaivausaluetta. Kuva itäkaakosta.
Foto: J. Saukkonen 18.7.-86. Kertomuksen kuva 39.
- F 66551 Kaivausalue muovilla peitettynä. Kuva koillisesta.
Foto: J. Saukkonen 18.7.-86. Kertomuksen kuva 40.

DIALUETTELO

- 11270 Yleiskuva kaivauspaikasta sen jälkeen kun paikalla kasvanut pensaikko on raivattu pois. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 30.6.-86.
- 11271 Yleiskuva kaivauspaikasta ympäristöineen. Kuva eteläkaakosta.
Foto: J. Saukkonen 1.7.-86.
- 11272 Yleiskuva kaivauspaikasta kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 1.7.-86.
- 11273 Yleiskuva kaivauspaikasta ympäristöineen; kerrosta 1 kaivetaan. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 2.7.-86.
- 11274 Yleiskuva kaivauspaikasta ympäristöineen; kuvassa näkyy tasoa 1. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.
- 11275 Yleiskuva kaivauspaikasta. Kuvassa vaaitus käynnissä. Mirja Miettinen kuvassa oikealla. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
- 11276 Kaivausalueen eteläpuolinen kalmistokumpareen profiili ennen kuin siitä on poistettu edellisenä vuonna paikalle laitettu muovi ja tätä peittävä maa. Kuva luoteesta.
Foto: J. Saukkonen 2.7.-86.
- 11277 Kaivausalueen eteläpuolinen kalmistokumpareen profiili kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.
- 11278 Kaivausalueen eteläpuolista, kalmistokumpareen poikki menevää profiilia. Kuvan vas. laidassa ent. keskuskivi. Kuva eteläkaakosta. Foto: Mirja Miettinen.
- 11279 Kaivausalueen itäosa tasossa 1. Kuva idästä.
Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.

- 11280 Kaivausalueen itäosa tasossa 1. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.
- 11281 Kaivausalueen itä- ja keskiosat tasossa 1. Kuva pohjoisesta.
Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.
- 11282 Tasoa 1 kaivausalueen itäosassa. Kuva lounaasta, ent.
keskuskiveltä.
Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.
- 11283 Tasoa 1 kaivausalueen keskivaiheilla. Kuva luoteesta.
Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.
- 11284 Tasoa 1 kaivausalueen keskivaiheilla, ent. keskuskiven
pohjoispuolella. Kuva koillisesta.
Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.
- 11285 Kaivausalueen itä- ja keskiosaa tasossa 1. Kuva itäkoilli-
sesta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.
- 11286 Kaivausalueen länsipuolisko tasossa 1. Kuva lännestä.
Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.
- 11287 Kaivausalueen länsipuolisko tasossa 1. Kuva lännestä.
Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.
- 11288 Kaivausalueen länsipuolisko tasossa 1. Kuva kaakosta,
kaivausalueen eteläreunalla olevalta ent. keskuskiveltä.
Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.
- 11289 Kaivausalueen keski- ja länsiosaa tasossa 1. Etualalla
oleva kaivauskeppi on koordinaattipisteessä 500/194. Kuva
itäkoillisesta. Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.
- 11290 Kaivausalueen keskiosaa tasossa 2. Taustalla, kuvan keskus-
tan yläpuolella, on metsikkö, jossa on kalmisto B (KM
23275:1-4). Kuva luoteesta.
Foto: J. Saukkonen 8.8.-86.

- 11291 Taso 2 kaivausalueen keskiosassa. Kuva luoteesta.
Foto: J. Saukkonen 8.7.-86.
- 11292 Taso 2 kaivausalueen keskivaiheilla, kuvassa näkyvän ent. keskuskiven pohjois- ja luoteispuolella. Kuva pohjoisluoteesta. Foto: J. Saukkonen 8.7.-86.
- 11293 Taso 2 kaivausalueen keskiosassa, ent. keskuskiven pohjoispuolella. Kuva etelästä, em. kiveltä.
Foto: J. Saukkonen 8.7.-86.
- 11294 Kaivausalueen länsipuoli tasossa 2. Kuva länsilounaasta.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.
- 11295 Kaivausalueen länsipuoli tasossa 2. Kuva lännestä.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.
- 11296 Kaivausalueen länsiosa tasossa 2. Kuva luoteesta.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.
- 11297 Taso 2 kaivausalueen länsiosassa. Kuva eteläkaakosta.
Foto: J. Saukkonen 8.7.-86.
- 11298 Taso 2 kaivausalueen länsiosassa. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.
- 11299 Taso 3 kaivausalueen keskivaiheilla, ent. keskuskiven pohjoispuolella. Kuva koillisesta.
Foto: J. Saukkonen 11.7.-86.
- 11300 Taso 3 ent. keskuskiven pohjoispuolella. Kuva etelästä, em. kiveltä. Foto: J. Saukkonen 11.7.-86.
- 11301 Taso 3 ent. keskuskiven luoteispuolella. Kuva kaakosta, em. kiveltä. Foto: J. Saukkonen 11.7.-86.
- 11302 Kaivausalueen länsiosa tasossa 3. Kuva koillisesta.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.

- 11303 Taso 3 kaivausalueen länsiosassa. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.
- 11304 Kaivausalueen länsiosa tasossa 3. Kuva luoteesta.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.
- 11305 Taso 3 kaivausalueen länsiosassa. Kuva länsilounaasta.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.
- 11306 Kaivausalueen keskiosaa ent. keskuskiven (kuvan oik. puoliskolla) pohjois- ja luoteispuolella. Kuva luoteesta.
Foto: J. Saukkonen 15.7.-86.
- 11307 Taso 4 ent. keskuskiven pohjoispuolella. Kuva etelästä, em. kiveltä. Foto: J. Saukkonen 15.7.-86.
- 11308 Taso 4 ent. keskuskiven luoteispuolella. Kuva kaakosta, em. kiveltä. Foto: J. Saukkonen 15.7.-86.
- 11309 Kaivausalueen länsiosa tasossa 4. Kuva pohjoiskoillisesta.
Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
- 11310 Ent. keskuskiven eteläpuolelta, kalmistokumpareen profiilista, esiin kaivettu taso, jonka päältä on poistettu "myllätty" maa. Foto: J. Saukkonen 10.7.-86.
- 11311 Kalmistokumpareen avaamatonta pohjoispuoliskoaa; taustalla Kodjalan koulu. Kuva lounaasta.
Foto: Mirja Miettinen.
- 11312 KM 23274:118 kuutiokivi in situ 5. kerroksessa.
Foto: J. Saukkonen 8.7.-86.
- 11313 KM 23274:211 ja 212 väistimen pronssihelan katkelmia 2 kpl in situ 5. kerroksessa.
Foto: J. Saukkonen 17.7.-86.
- 11314 KM 23274:211 ja 212 väistimen pronssihelan katkelmia 2 kpl in situ 5. kerroksessa.
Foto: J. Saukkonen 17.7.-86.

- 11315 KM 23274:211 ja 212 väistimen pronssihelan katkelmia
2 kpl in situ 5. kerroksessa.
Foto: Mirja Miettinen 17.7.-86.
- 11316 KM 23274:240 keihäänkärki in situ 5. kerroksessa.
Foto: J. Saukkonen 16.7.-86.
- 11317 Turvetta poistetaan kaivausalueelta. Kuva itäkaakosta.
Foto: J. Saukkonen 1.7.-86.
- 11318 Kerrosta 1 kaivetaan kaivausalueen itäosassa; kaivausalueel-
ta on poistettu turve. Kuva itäkoillisesta.
Foto: J. Saukkonen 2.7.-86.
- 11319 Kerrosta 2 kaivetaan kaivausalueen länsiosassa. Kuva
koillisesta. Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.
- 11320 Kerrosta 2 kaivetaan kaivausalueen länsiosassa. Kuvan
vas. laidassa Anna-Liisa Hirviluoto. Kuva idästä.
Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.
- 11321 Kerrosta 3 kaivetaan kaivausalueen keskivaiheilla. Kuvan
keskellä Anna-Liisa Hirviluoto. Kuva idästä.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.
- 11322 Kerrosta 3 kaivetaan ent. keskuskiven länsiluoteispuolella.
Kuva pohjoisluoteesta.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.
- 11323 Ruudun 499/195 kerrosta 3 kaivetaan. Kuvassa Esa Reivo.
Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.
- 11324 Kerrosta 3 kaivetaan aivan ent. keskuskiven pohjoispuolella.
Kuvassa Terri Majamäki Kuva idästä.
Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.
- 11325 Kerrosta 4 kaivetaan kaivausalueen länsipuoliskolla. Kuva
lännestä. Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.

- 11326 Kerrosta 4 kaivetaan ent. keskuskiven pohjoisluoteispuolella. Kuva itäkoillisesta.
Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
- 11327 Kaivausalueen länsipuolisko kaivetaan; etualalla alueen itäosa tasossa 1. Kuva idästä.
Foto: Mirja Miettinen.
- 11328 Löytöjä seulotaan kaivausalueen kaakkoispuolella. Kuvassa myös jätemaakasat. Kuva luoteesta.
Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
- 11329 Löytöjä seulotaan. Kuvassa Terri Majamäki.
Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.
- 11330 Laitila-videota (esittelyfilmi Laitilasta) kuvataan kaivauspaikalla. Kuvassa näkyy kaivausalueen eteläpuolinen, kalmistokumpareen poikki menevä profiili irtomaasta puhdistettuna. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 15.7.-86.
- 11331 Laitila-videota kuvataan kaivauspaikalla. Kuvan oik. laidassa on ent. keskuskivi. Kuva koillisesta.
Foto: J. Saukkonen 15.7.-86.
- 11332 Yleisötilaisuus kaivauspaikalla kaivauksen lopussa. Kuva luoteesta. Foto: Mirja Miettinen 17.7.-86.
- 11333 Yleisötilaisuus kaivauspaikalla kaivauksen lopussa. Kuva etelästä. Foto: Mirja Miettinen 17.7.-86.
- 11334 Yleiskuva metsiköstä, jossa on kalmisto B (KM 23275:1-4). Kaivauspaikka on metsikön takana. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 16.7.-86.
- 11335 Metsikkö, jossa on kalmisto B (KM 23275:1-4). Kuva kaakosta.
Foto: Mirja Miettinen.

- 11336 Koekuoppa, josta tavattujen löytöjen (KM 23275:1-4) johdosta löydettiin kalmisto B.
Foto: J. Saukkonen 16.7.-86.
- 11418 Kaivausalueen itäpuoli tasossa 1. Kuva itäkoillisesta.
Foto: Anna-Liisa Hirviluoto.
- 11419 Kaivausalueen itäosa tasossa 1. Kuva pohjoiskoillisesta.
Foto: Anna-Liisa Hirviluoto.
- 11420 Kaivausalueen länsiosa tasossa 3. Kuva luoteesta.
Foto: Anna-Liisa Hirviluoto.
- 11421 Kalmistokumpareen eteläpuolista profiilia. Kuva itäkaakosta.
Foto: Anna-Liisa Hirviluoto.

LUETTELO KERTOMUKSEEN LIITTYVISTÄ KARTOISTA

Ote peruskartasta 1131 10 KALANTI (1984)	1:20 000	A4	s. 37
Ote peruskartasta 1131 10 D (piirtänyt Maija Raahenmaa v. 1967)	1:10 000	A4	38
Ote tiluskartasta (Toimitus N:o 31421)	1:4000	A4	39
Pienennetty ote yleiskartasta 1:500		A4	40
Yleiskartta	1:500	A2	41
Pintavaaituskartta	1:100	A3	42
Kaivettujen kerrosten määrä kaivausalueen eri osissa	1:50	A4	43
Ruudut 495-499/187-199 taso 1 (turpeen ja humuksen alainen taso)	1:50	A4	44
Ruudut 495-499/187-195 taso 2	1:50	A4	45
Ruudut 495-499/187-195 taso 3	1:50	A4	46
Ruudut 495-499/187-195 taso 4	1:50	A4	47
Ruudut 494-495/193-195, ent. keskuskiven eteläpuolelta, kalmistokumpareen profiilista, esiin kaivettu taso	1:50	A4	48
Ruudut 495-499/187-191, pohjavaaituskartta	1:50	A4	49
Saviastianpalojen ja palaneen luun määrät kaivausruutua (m ²) kohden	1:50	A4	50
Palaneen saven, rautakuonan, kvartsin, piin, palamattoman puun, hampaiden juurien tai juurien katkelmien ja eläimen hampaiden tai hampaiden katkelmien levinneisyys kaivausalueella	1:50	A4	51
Esineiden ja esineiden katkelmien levinneisyys kaivausalueella	1:50	A4	52

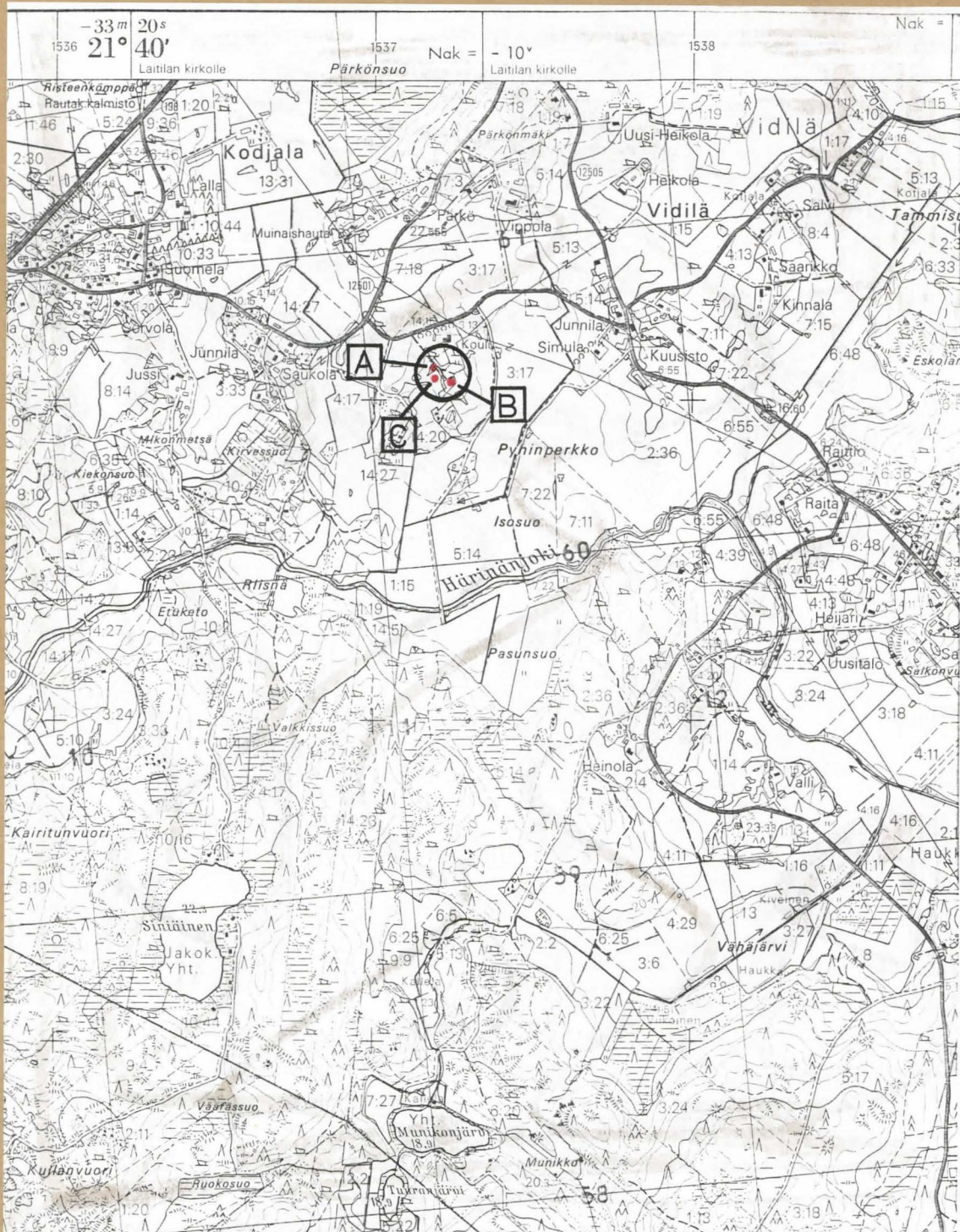

LAILILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI 1986

Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen

- A: kalmisto A (kaivauspaikka)
- B: kalmisto B (KM 23275:1-4)
- C: paikka, jossa on havaittu nokista kulttuurimaata fosfaattinäytekuopissa

Ote peruskartasta 1131 10 KALANTI (1984) 1:20 000.

6750

6749

6748

6747

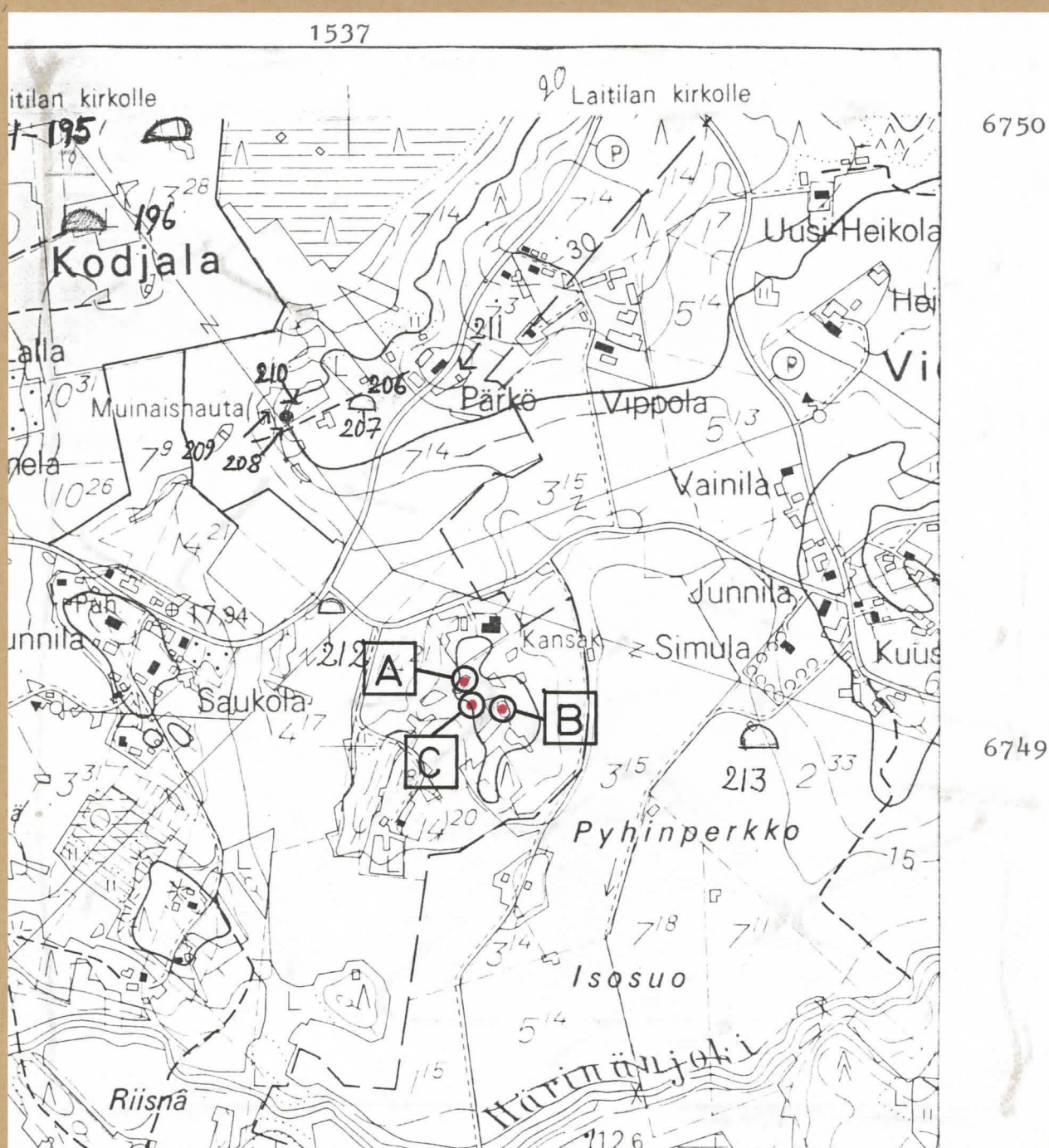

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI 1986

Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen

- A: kalmisto A (kaivauspaikka)
- B: kalmisto B (KM 23275:1-4)
- C: paikka, jossa on havaittu nokista kulttuurimaata fosfaattinäytekuopissa

Ote peruskartasta 1131 10 D (piirtänyt Maija Raahenmaa v. 1967)
1:10 000. Alkuperäinen kartta Anna-Liisa Hirviluodon Laitilan inventointikertomuksessa 1955; otteen numeroidut kohteet ovat tämän kertomuksen kohteita.

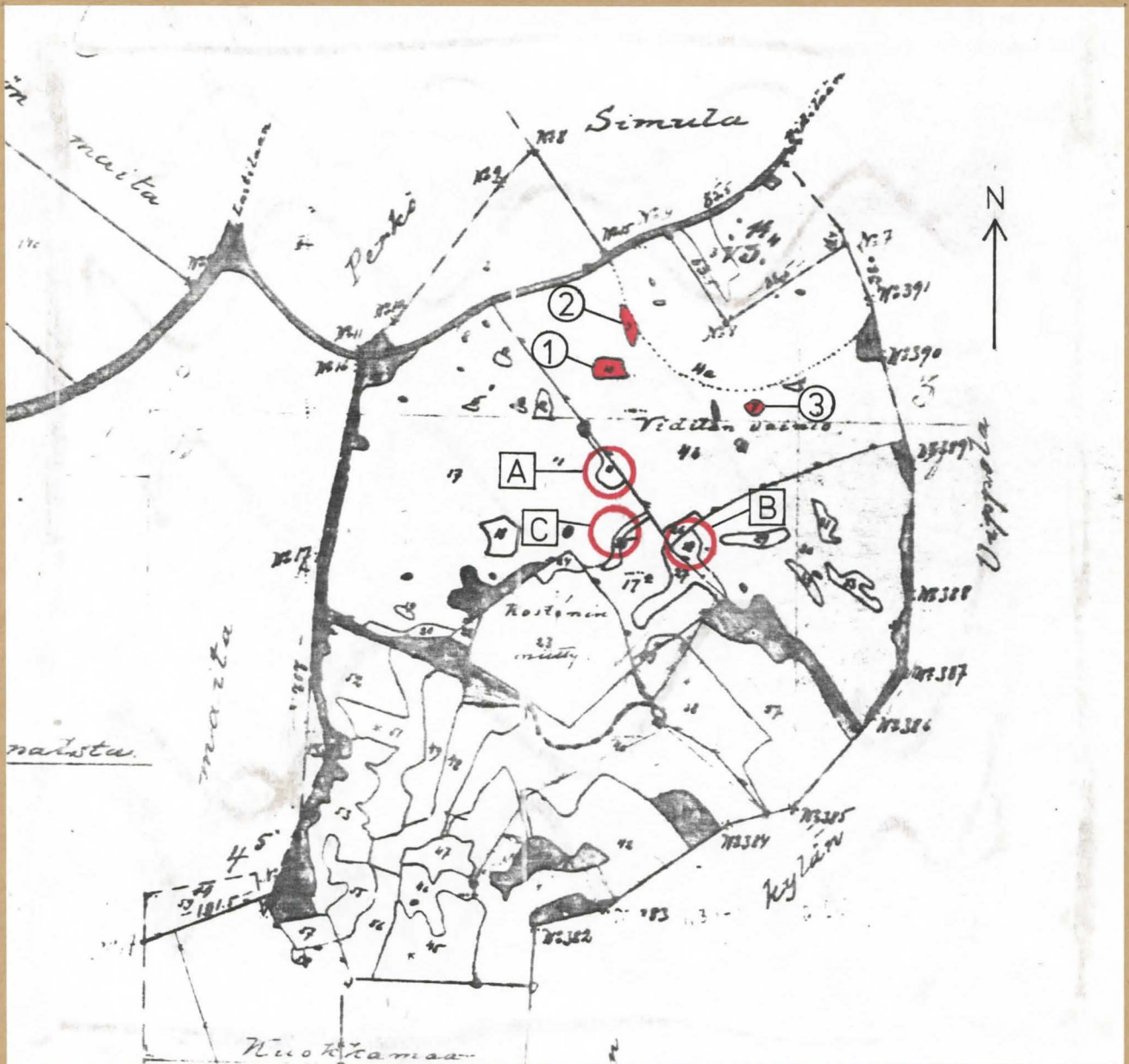

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI 1986

Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen

- A: kalmisto A (kaivauspaikka)
- B: kalmisto B (KM 23275:1-4)
- C: paikka, jossa on havaittu nokista kulttuurimaata fosfaatinäytekuopissa
- 1-3: kohteet, jotka ovat mahdollisesti Theodor Schwindtin ja H. Forsströmin Uusikirkko Tl:n, nyk. Kalannin, kiinteiden muinaisjäännösten inventointikertomuksen 1896 Virilän Vainionmäen kolme varetta

Ote tiluskartasta (Toimitus N:o 31421) 1:4000. Kartoitusvuosi ei ole tiedossa.

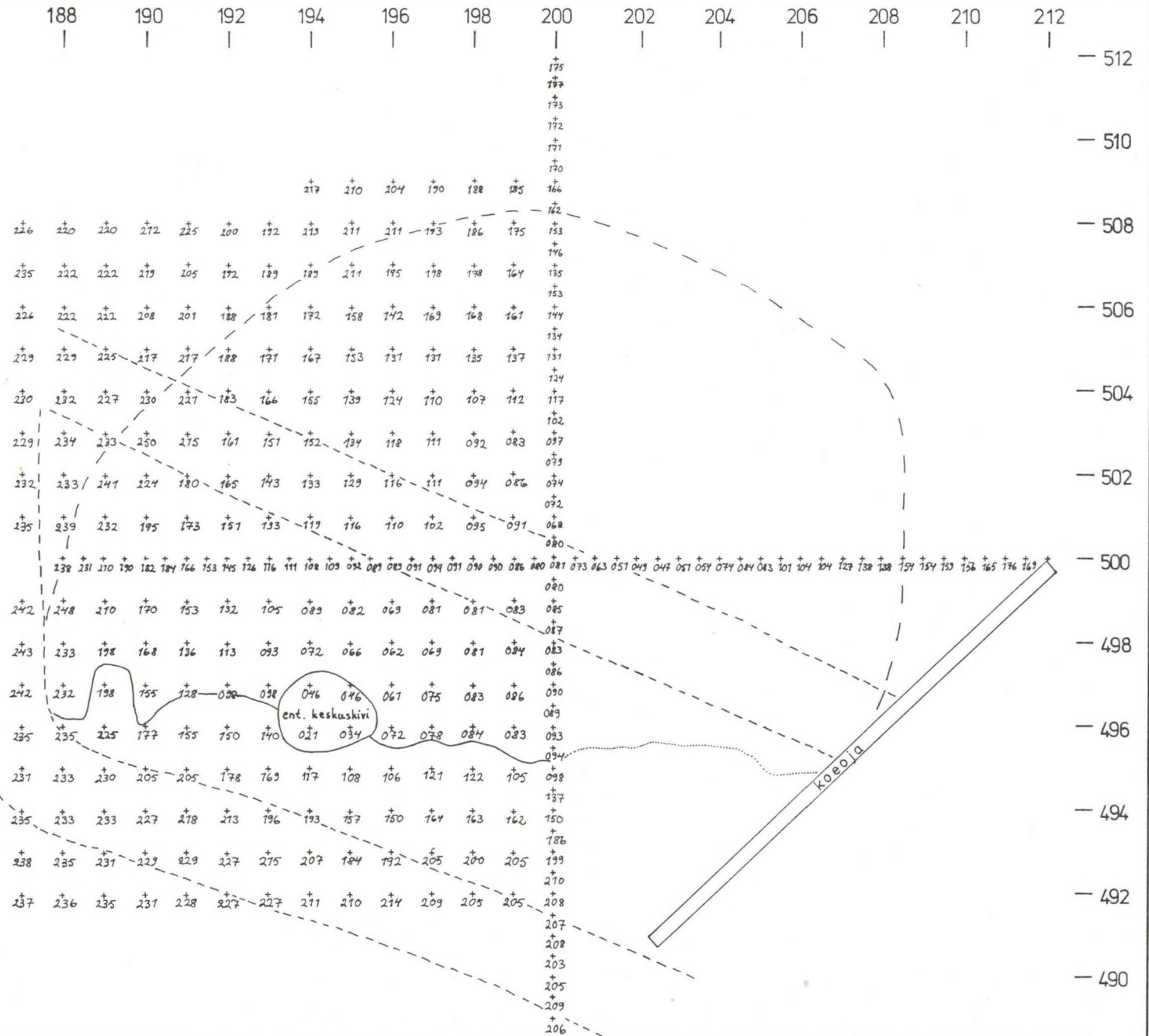
LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI

Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1986

PINTAVAAITUSKARTTA ~~1:100~~ ^{PIENENNYS} 1m
 KP. PL. 139 = 19,93 mmpy
 PIIRT. JYRI SAUKKONEN

KALMISTOKUMPARETTA RAI-
 VATTAESSA SYNTYNEEN PRO-
 FIILIN REUNA (merkitty yh-
 tenäisellä viivalla tasokartto-
 jen perusteella kaivausalueen
 kohdalle ja pisteviivalla käsi-
 varaisesti kaivausalueesta itään)

KATKOVIIVOILLA MERKITYT KÄSIVA-
 RAISESTI KALMISTOKUMPAREEN
 REUNA JA KAKSI TRAKTORIURAA

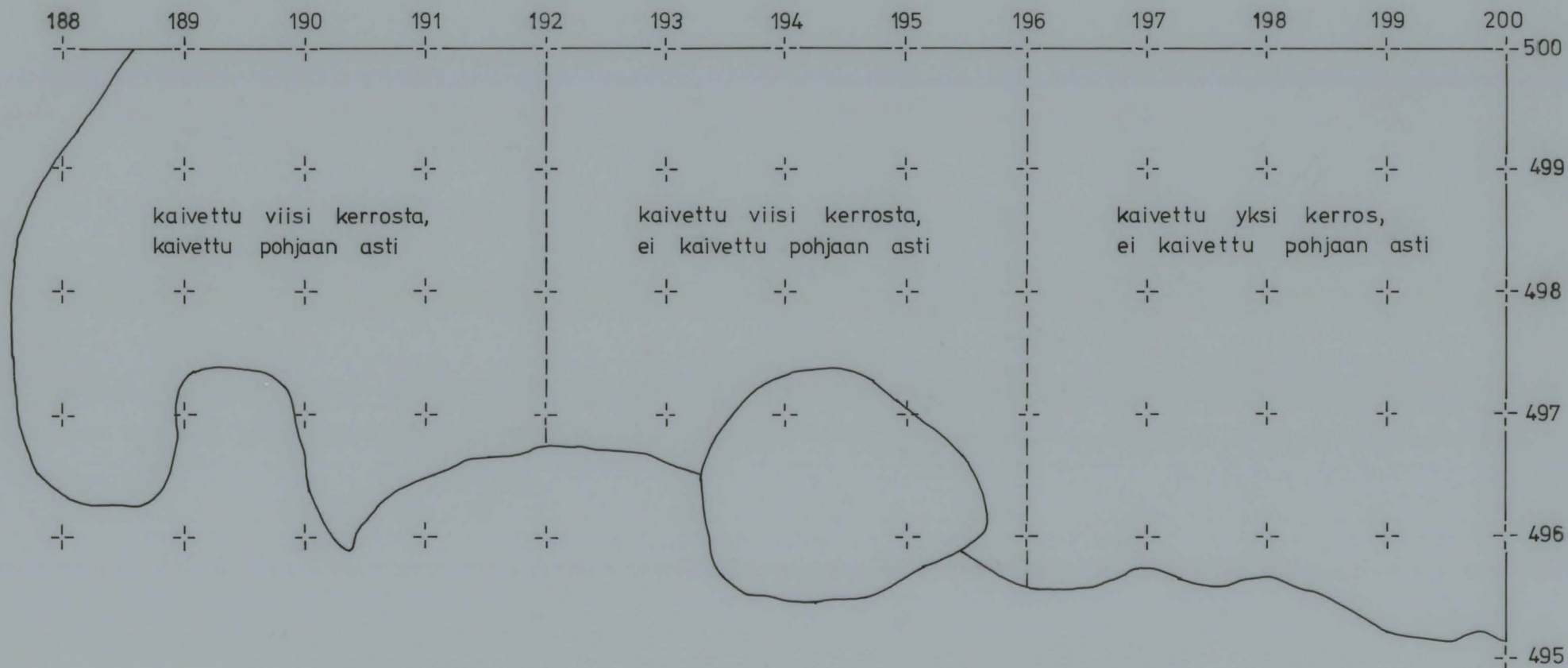

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/ Jyri Saukkonen 1986

KAIVETTUIJEN KERROSTEN MÄÄRÄ KAIVAUS-
 ALUEEN ERI OSISSA

MK. 1:50 1 m

PIIRT. JYRI SAUKKONEN

44
 LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1986

RUUDUT 495 - 499/187-199

TASO 1 (turpeen ja humuksen alainen taso)

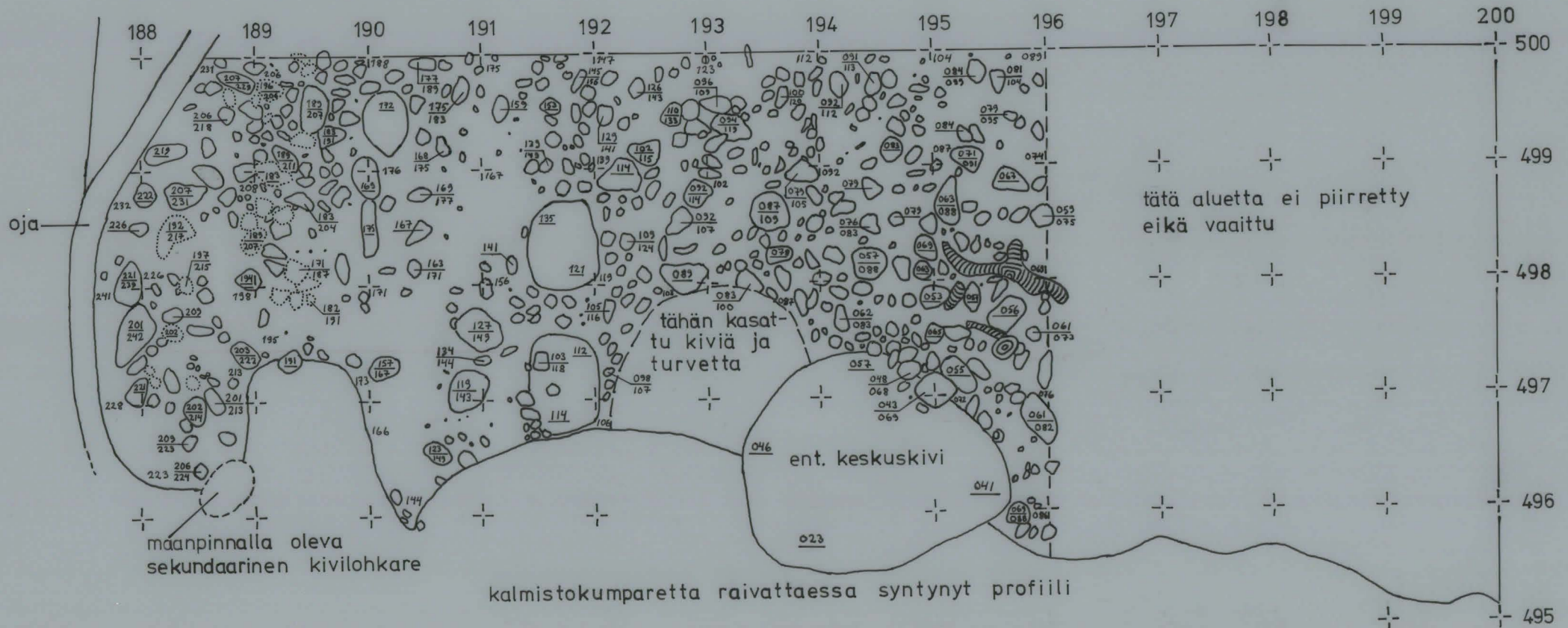
MK. 1:50 1 m

KP. PL. 139 = 19,93 mmpy

PIIRT. JYRI SAUKKONEN

- tumma noensekainen kalmistomaa
- sekundaariselta vaikuttanut kivi
- kanto, juuri/juurakko

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1986

RUUDUT 495 - 499/187-195

TASO 2

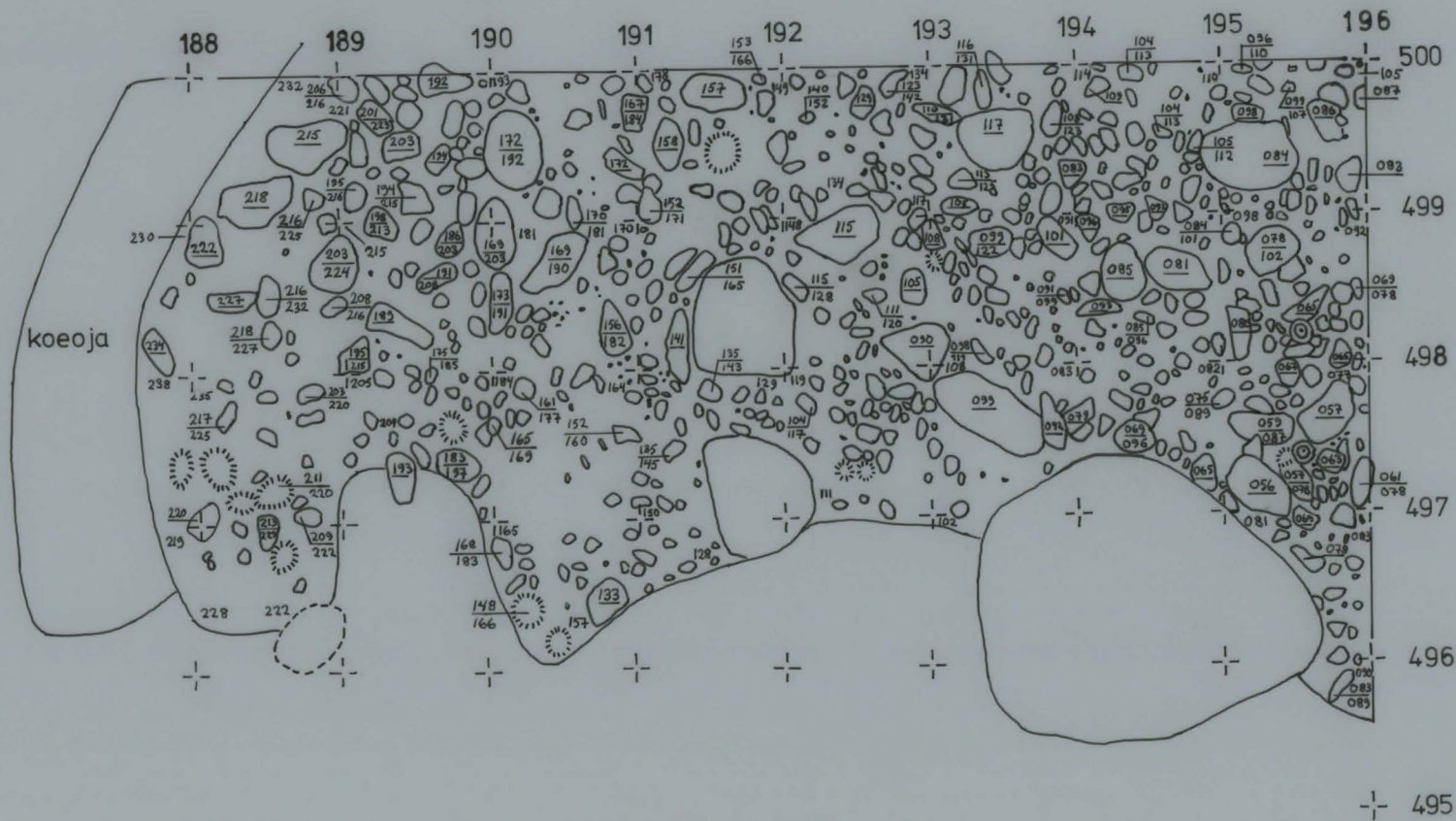
MK. 1:50 1 m

KP.PL. 139 = 19,93 mmpy

PIIRT. JYRI SAUKKONEN

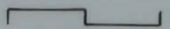
- tumma noensekainen kalmistomaa
- luontaisesti mureneva kivi
- juurakko

LAILILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1986

RUUDUT 495 - 499/187-195

TASO 3

MK. 1:50 1 m

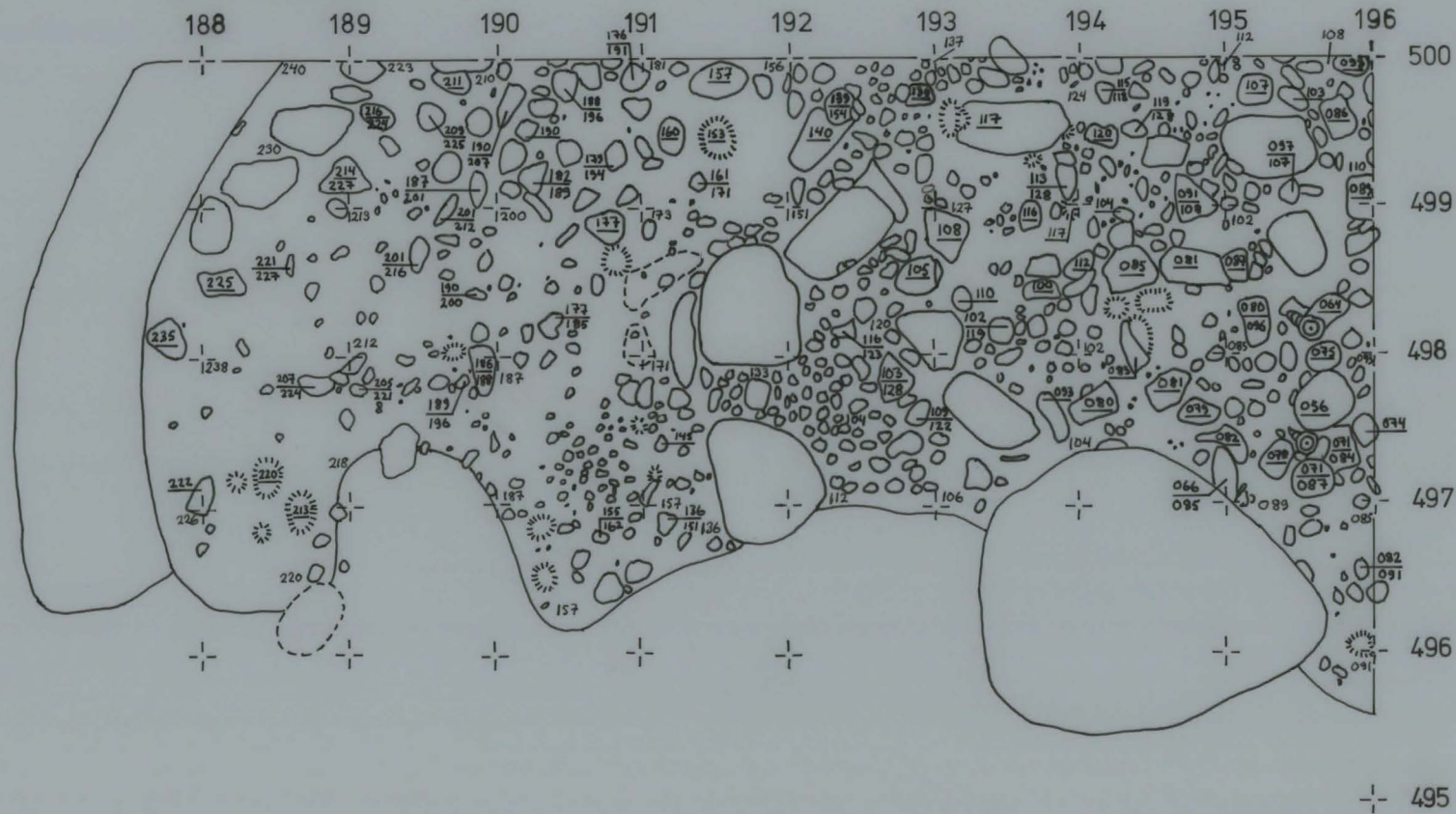
KP. PL. 139 = 19,93 mmpy

PIIRT. JYRI SAUKKONEN

N

- tumma noensekainen kalmistomaa
- koskematon pohjamaa
- luontaisesti mureneva kivi
- juurakko

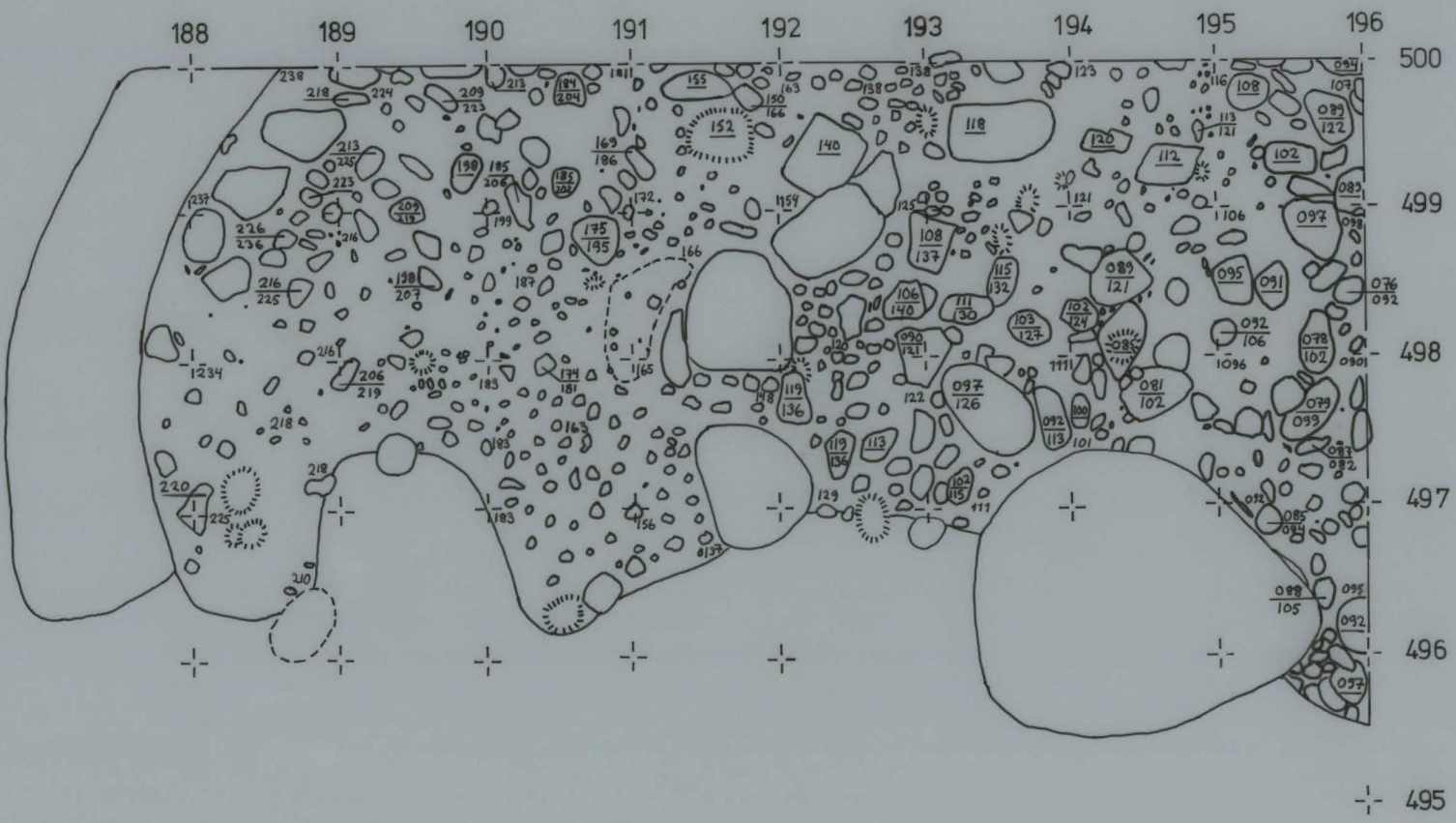

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1986

RUUDUT 495 - 499 / 187 - 195
TASO 4
MK, 1:50 1 m
KP, PL. 139 = 19,93 mmpy
PIIRT. JYRI SAUKKONEN

- tumma noensekainen kalmistomaa
- koskematon pohjamaa
- luontaisesti mureneva kivi

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1986

RUUDUT 494 - 495 / 193 - 195

ENT. KESKUSKIVEN ETELÄPUOLELTA, KAL-
 MISTOKUMPAREEN PROFIILISTA ESIIN
 KAIVETTU TASO

MK. 1 : 50 1 m

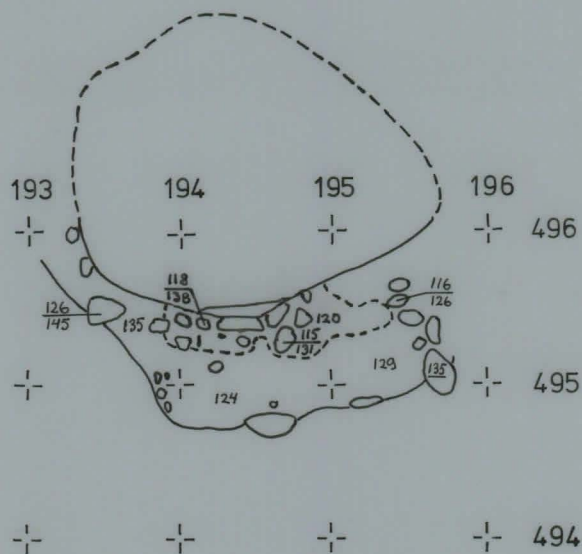
KP. PL. 139 = 19,93 mmpy

PIIRT. JYRI SAUKKONEN

 tumma noensekainen kalmistomaa

 koskematon pohjamaa

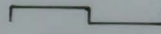

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1986

RUUDUT 495 - 499 / 187 - 191

POHJAVAAITUSKARTTA

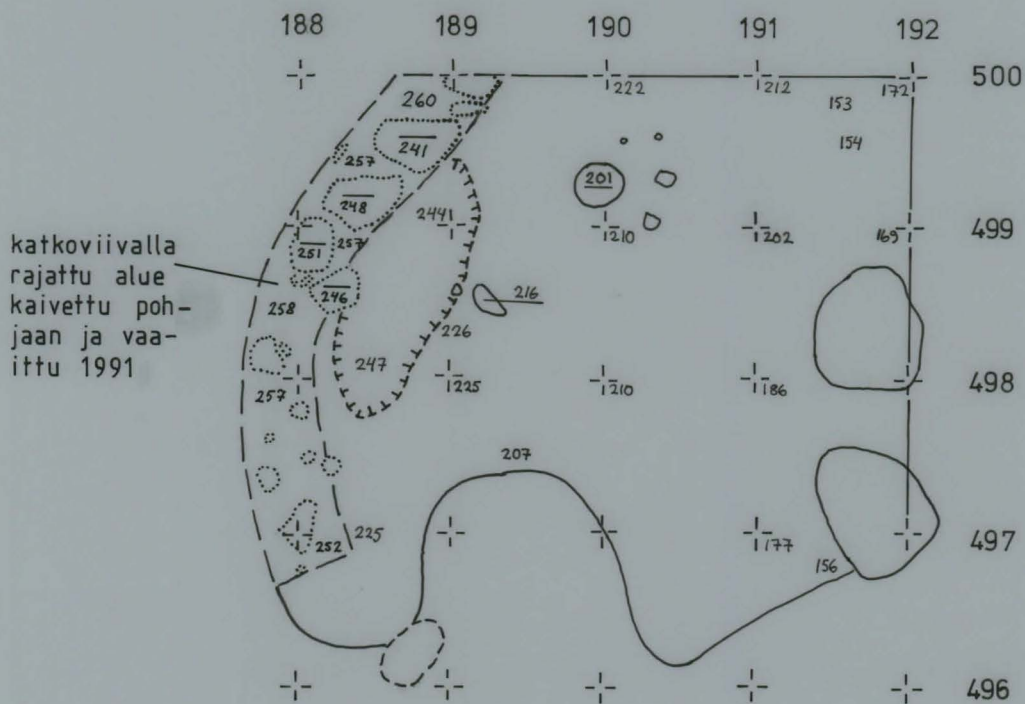
MK. 1:50 1 m

KP. PL. 139 = 19,93 mmpy

PIIRT. JYRI SAUKKONEN

- — — — — alue, joka jätetty kaivamatta pohjaan (piste-
 viivoina merkitty paikoilleen jätetyt kivet)
- TTTTT jyrkkäseinämäinen syväne

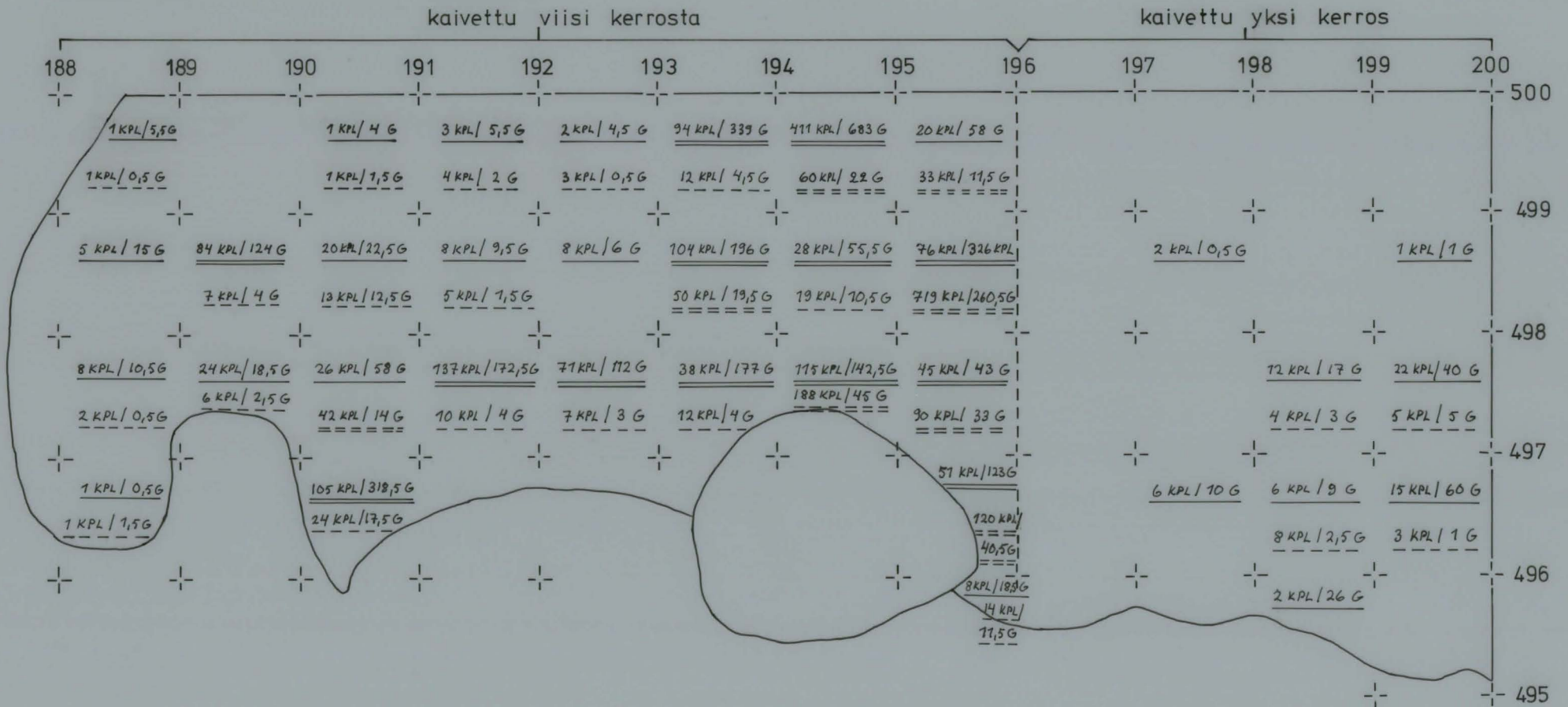
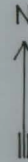
LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1986

RUUDUT 495-499/187-199

SAVIASTIANPALOJEN JA PALANEEN LUUN MÄÄRÄT KAIVAUSRUUTUA (m²) kohden
 MK. 1:50 1 m

PIIRT. JYRI SAUKKONEN

Yhtenäisillä viivoilla alleviivattu saviastianpalojen määrät ja
 katkoviivoilla palaneen luun määrät. Kaksinkertaisilla
 viivoilla merkitty suurimmat löytömäärät.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A
 Museovirasto, esihistorian toimisto/Jyri Saukkonen 1986

RUUDUT 495 - 499/187-199

PALANEEN SAVEN, RAUTAKUONAN, KVARTSIN,
 PIIN, PALAMATTOMAN LUUN, HAMPAIDEN
 JUURIEN TAI JUURIEN KATKELMIEN JA
 ELÄIMEN HAMPAIDEN TAI HAMPAIDEN KAT-
 KELMIEN LEVINNEISYYS KAIVAUSALUEELLA

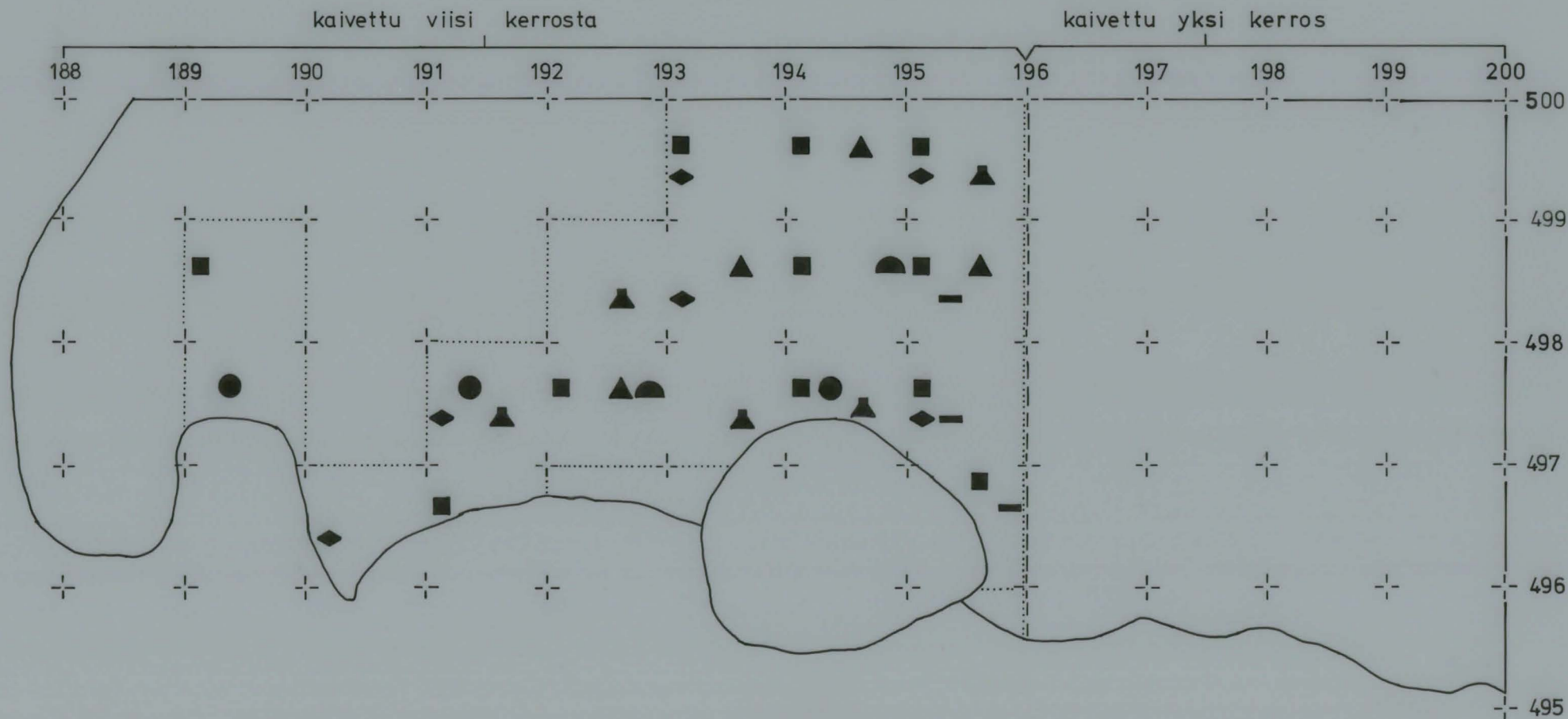
MK. 1:50 1 m

PIIRT. JYRI SAUKKONEN

■	palanutta savea	◆	palamatonta luuta
●	rautakuonaa	—	hampaiden juuria tai juurien katkelmia
▲	kvartsia	▲	eläimen hampaita tai hampaiden katkelmia
◐	piitä		

Merkinnät eivät tarkoita täsmällisiä löytökohtia vaan niitä
 kaivausruutuja (m²), joista oo. löytöjä on; nämä ruudut on
 erotettu löydöttömistä myös pisteiviivoin.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI, kalmisto A

Museovirasto, esihistorian toimisto/
Jyri Saukkonen 1986

ESINEIDEN JA ESINEIDEN KATKELMIEN
LEVINNEISYYS KAIVAUSALUEELLA

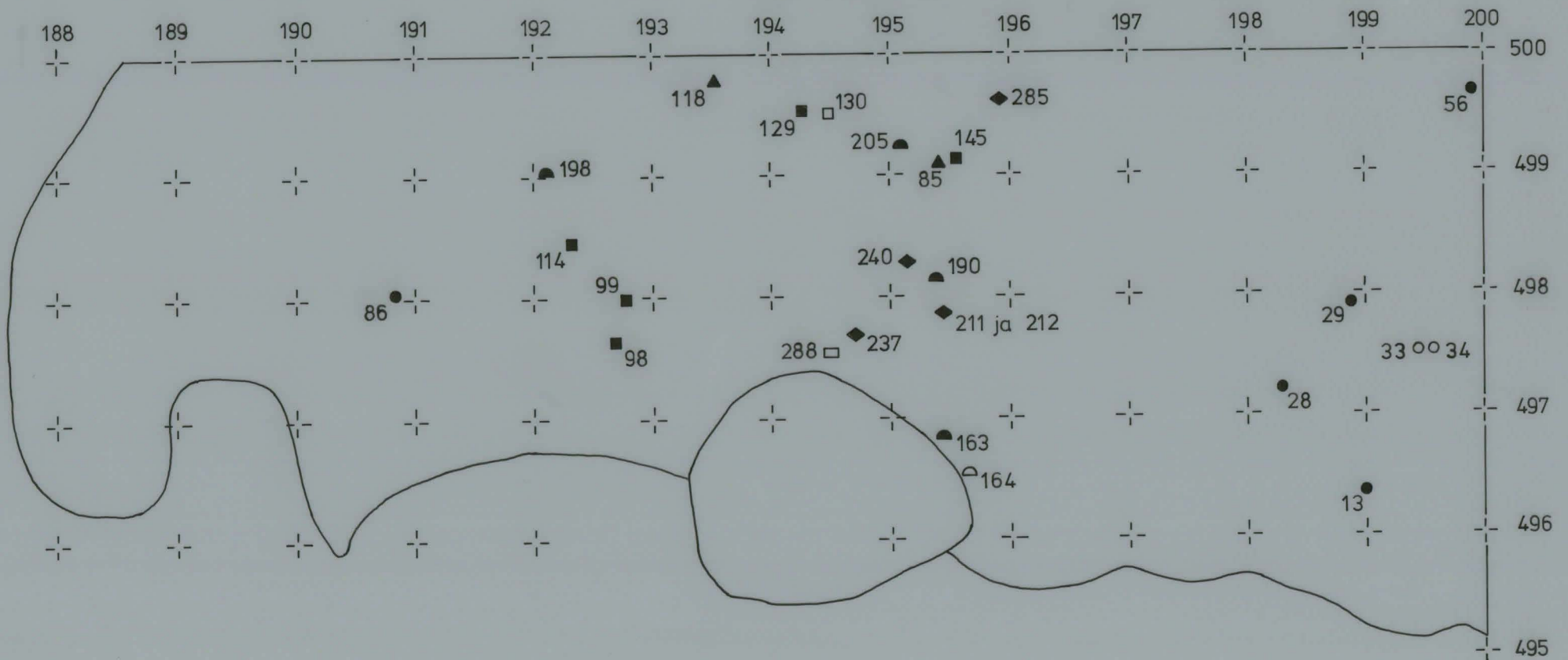
MK. 1:50 1 m

PIIRT. JYRI SAUKKONEN

- 1. kerroksen löytö
- ▲ 2. —||— —||—
- 3. —||— —||—
- ▲△ 4. —||— —||—
- ◆ 5. —||— —||—
- löydön kerrosta ei tiedetä

Umpinainen merkki tarkoittaa täsmällistä löytökohtaa ja avoin merkki, että löytökohta tiedetään vain kaivausruudun (m²) tarkkuudella, jolloin merkki on pantu ao. ruudun keskelle. Merkkien vieressä ovat löytöjen alanumerot ja löydöistä on erillinen luettelo tämän kertomuksen sivulla 53

LUETTELO ESINEISTÄ JA ESINEIDEN KATKELMISTA, JOIDEN LÖYTÖKOHDAT ON
MERKITTY LEVINNEISYYSKARTALLE SIVULLA 52

<u>alanumero</u>	<u>löytö</u>
12	pronssiketjun katkelma
28	ns. valmunuppisen kaarisoljen nuppi, pronssia
29	rautarengas
33	ohuesta levystä tehdyn rautaesineen katkelma
34	sinisen lasihelmen katkelma
56	hioimen katkelma
85	hihnanpäätehela, pronssia
86	rautainen naskali tai taltta tai jokin muu sentapainen työväline
98	pronssiketjun nivel
99	sininen lasihelmi
114	lasimassahelmi
118	kuutiokivi
129	väistimen helan katkelma, pronssia, jäänteitä kultauksesta, koristettu Salin II -tyylillä
130	sarjahelman katkelma
145	kuutiokivi
163	rannerenkaan katkelma, pronssia
164	rautaveitsi
190	kuutiokivi (?)
198	väistimen kouruhelan katkelma, hopeaa, jäänteitä kultauksesta, koristettu Salin II -tyylillä
205	kivikiekko
211	väistimen helan katkelma, pronssia, jäänteitä kultauksesta, koristettu Salin II -tyylillä
212	väistimen helan katkelma, pronssia, jäänteitä kultauksesta, koristettu Salin II -tyylillä
237	kuutiokivi
240	rautainen keihäänkärki, ruodollinen ja väkäsellinen
285	väistimen kouruhelan katkelmia 2 kpl, hopeaa, jäänteitä kultauksesta, koristettu Salin II -tyylillä
288	sinisen lasimassasta tehdyn putkihelmen katkelma

Kuva 1. Kaivauspaikka sen jälkeen kun paikalla kasvanut pensaikko on rai-
vattu pois. Kuva kaakosta.
Foto: J. Saukkonen 30.6.
-86.

F 66467

F 66468

F 66471

F 66470

F 66469

Kuva 2. Kaivauspaikka ympäristöineen. Kuva eteläkaakosta.
Foto: J. Saukkonen 1.7.-86.

Kuva 3. Kaivauspaikka eteläkaakosta.
Foto: J. Saukkonen 1.7.-86.

F 66472

Kuva 4. Kaivauspaikka eteläkaakosta.
Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.

F 66477

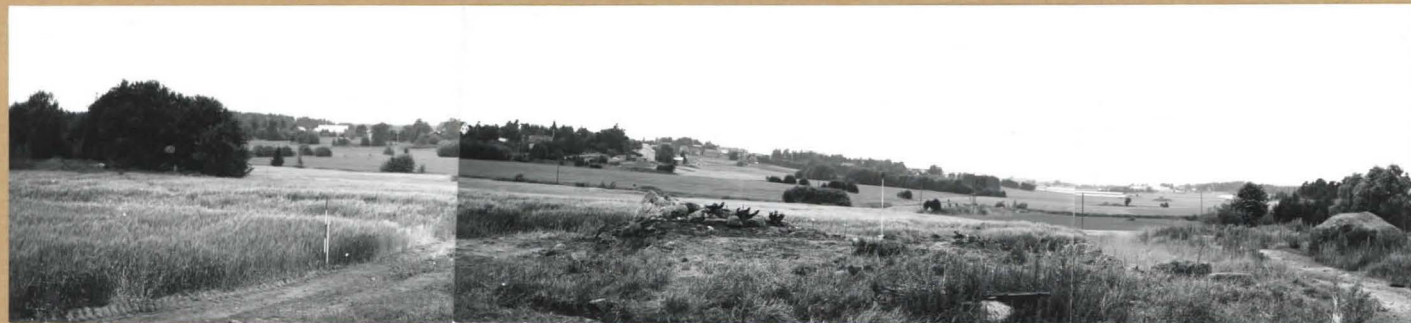

F 66497

F 66479

F 66480

Kuva 5. Kaivauspaikka kaakosta; kerrosta I kaivetaan.
Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.

F 66494

F 66483

F 66482

Kuva 6. Kaivauspaikka kaakosta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.

F 66484

Kuva 7. Kaivauspaikka ympäristöineen eteläkaakosta. Foto: J.-P. Taavitsainen 17.7.-86.

F 66485

Kuva 8. Kaivauspaikka ympäristöineen lounaasta. Foto: J.-P. Taavitsainen 17.7.-86.

F 66486

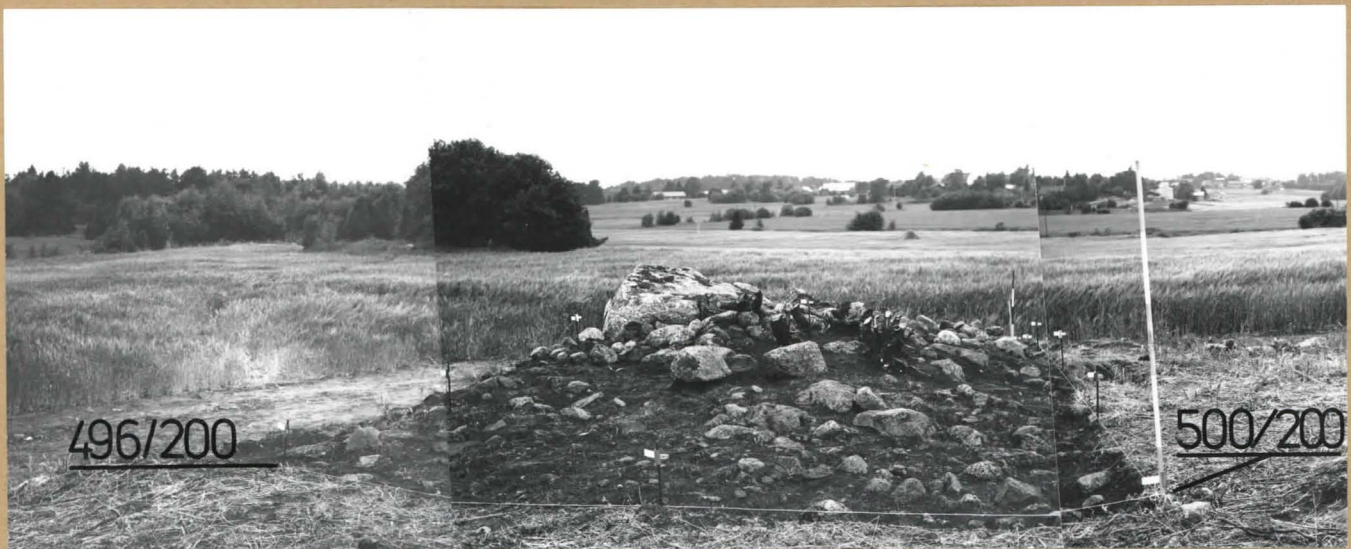
Kuva 9. Kaivauspaikka (nuolen alla) lännestä. Foto: J.-P. Taavitsainen 17.7.-86.

F 66474

Kuva IO. Kaivausalueen itä- ja keskiosat ennen pintaturpeen poistoa. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 2.7.-86.

F 66488

F 66489

F 66490

Kuva II. Kaivausalueen itä- ja keskiosat tasossa I. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.

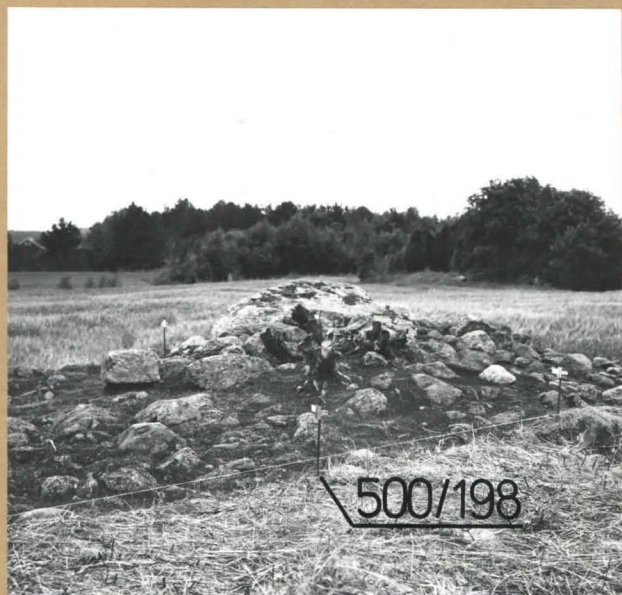

F 6648I

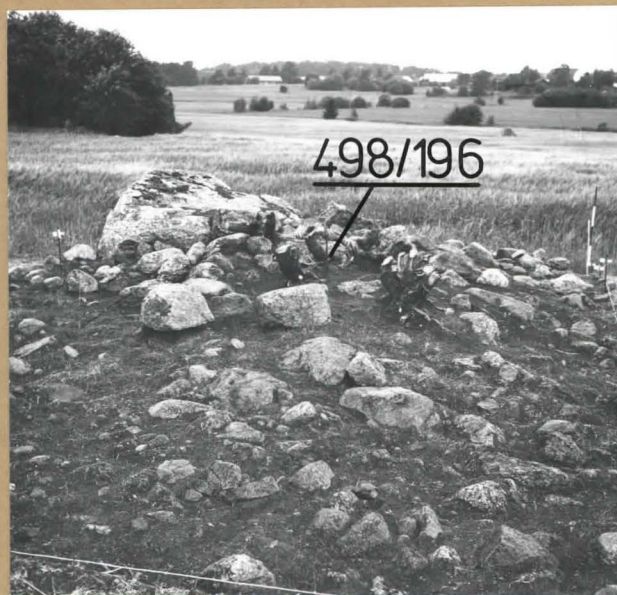
F 66493

Kuva I2. Kaivausalueen itä- ja keskiosat tasossa I. Kuva pohjoisluoteesta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.

F 66495

Kuva I3. Tasoa I kuvan keskellä olevan ent. keskuskiven pohjois- ja koillispuolilla. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.

F 66492

Kuva I4. Tasoa I ent. keskuskiven luoteispuolella, kalmistokumpareen laella. Kuva pohjoisluoteesta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.

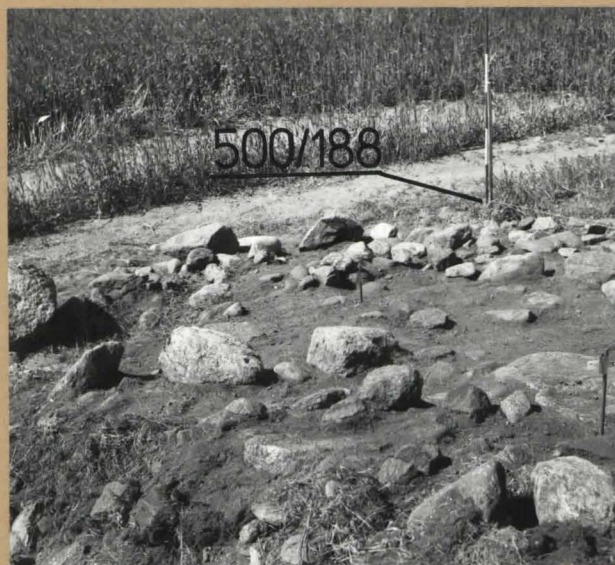
F 66496

Kuva I5. Kaivausalueen keskiosa, kalmistokumpareen laella, tasossa I. Kuva pohjoisesta. Foto: J. Saukkonen 4.7.-86.

F 66499

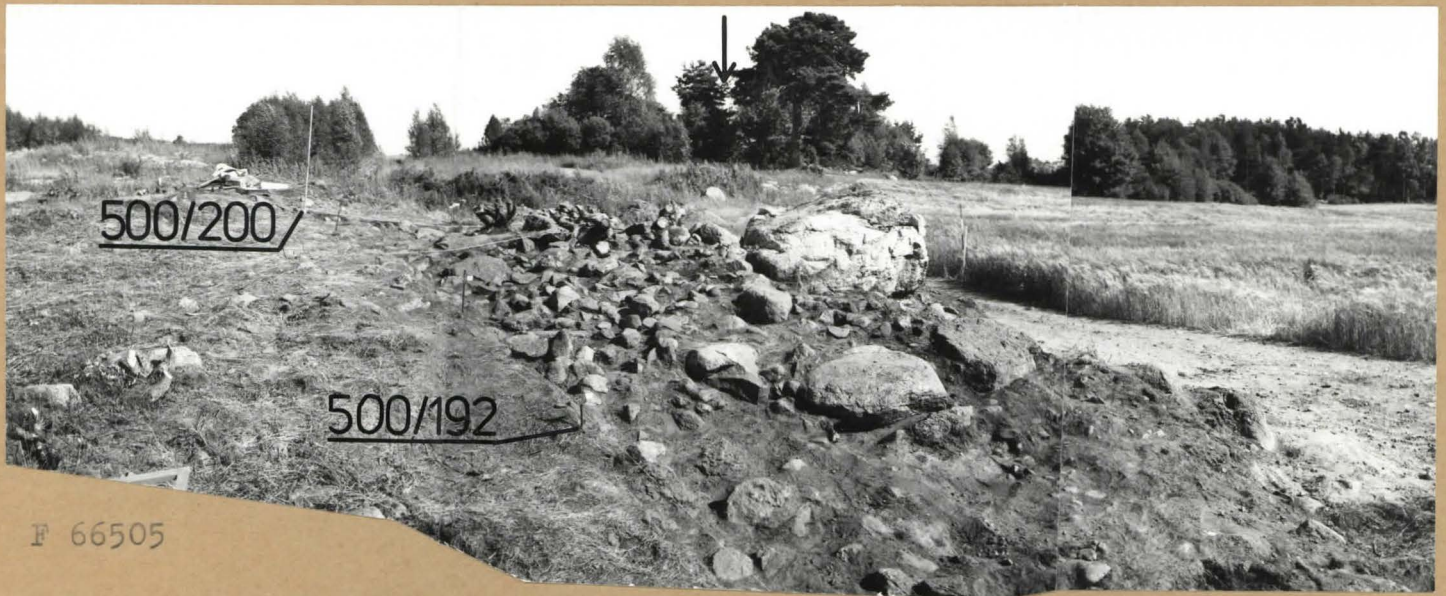
Kuva I6. Kaivausalueen länsipuoli tasossa I. Kuvan oik. reunassa ent. keskuskivi. Kuva länsilounaasta. Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.

F 66502

Kuva I7. Kaivausalueen länsiosa tasossa I. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 3.7.-86.

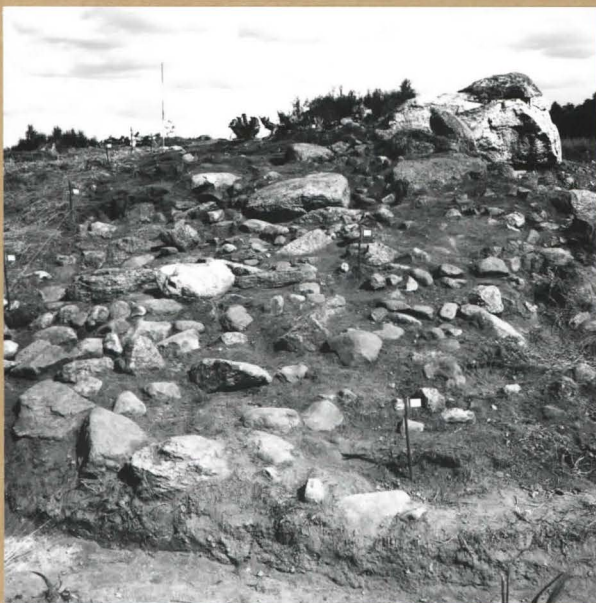

F 66505

F 66503

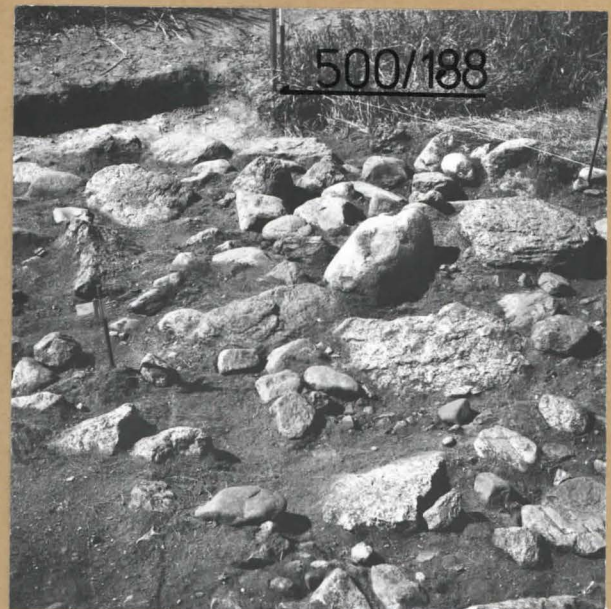
F 66504

Kuva 18. Kaivausalueen keskiosa tasossa 2. Kuvan keskustan yläpuolella on metsikkö, johon tehdystä koekuopasta (nuolen alla) löytyivät KM 23275: I-4. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 8.7.-86.

F 66507

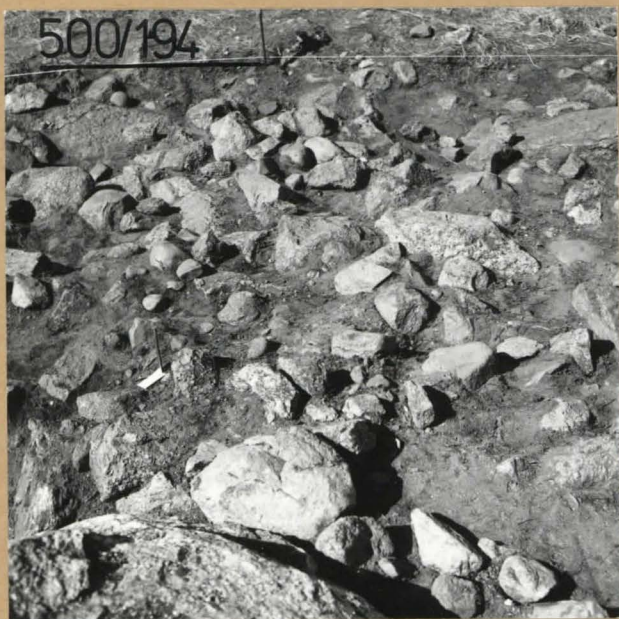
Kuva 19. Kaivausalueen länsipuoli tasossa 2. Kuva länsilounaasta. Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.

F 66511

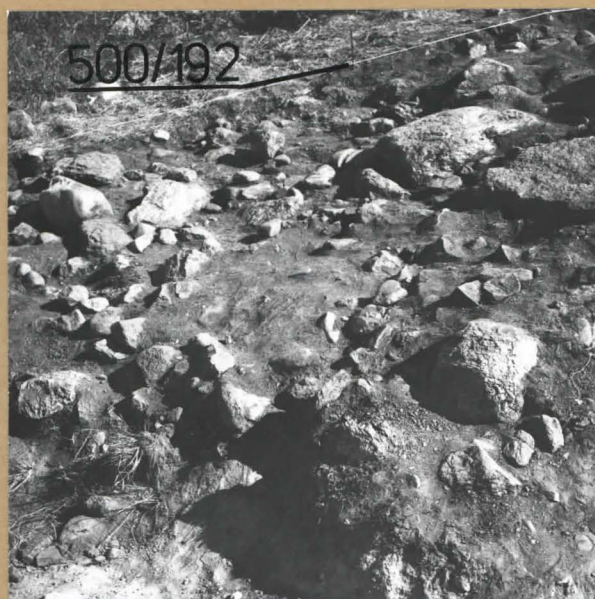
Kuva 20. Tasoa 2 kaivausalueen luoteisosassa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.

F 665I2

Kuva 2I. Tasoa 2 kaivausalueen keskivaiheilla, kalmistokumpareen laella, ent. keskuskiven pohjoispuolella. Kuva etelästä, em. kiveltä. Foto: J. Saukkonen 8.7.-86.

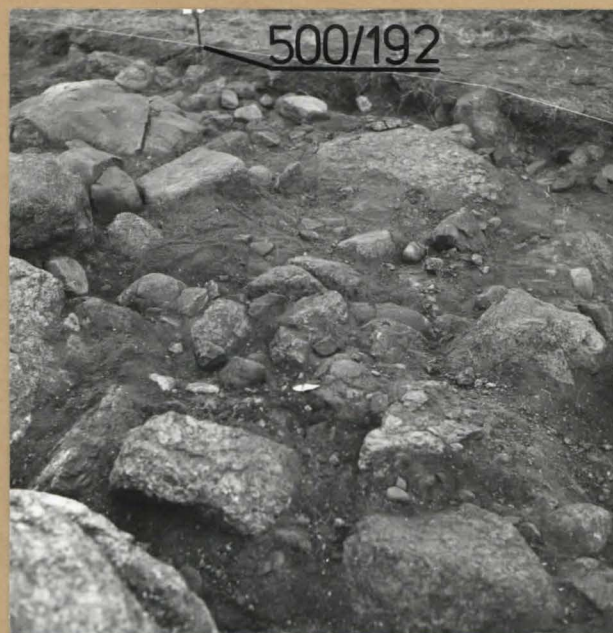
F 665I6

Kuva 22. Tasoa 2 kaivausalueen länsiosassa. Kuva lounaasta. Foto: J. Saukkonen 8.7.-86.

F 665I4

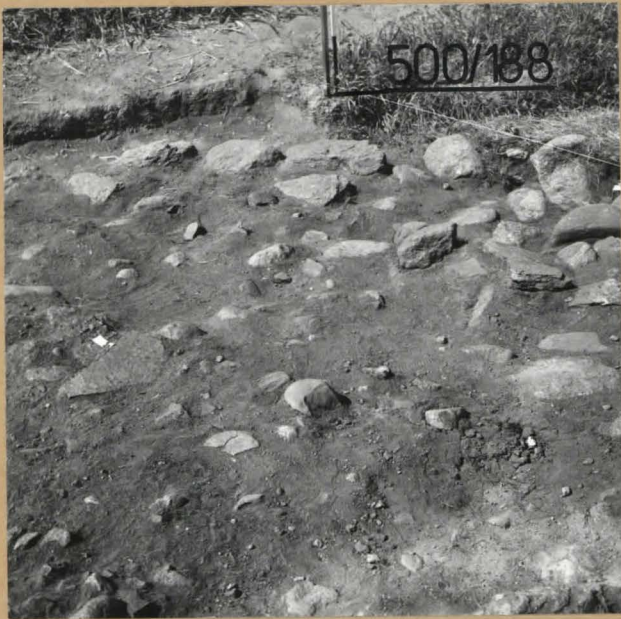
Kuva 23. Kaivausalueen länsiosa tasossa 3. Kuva luoteesta. Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.

F 665I7

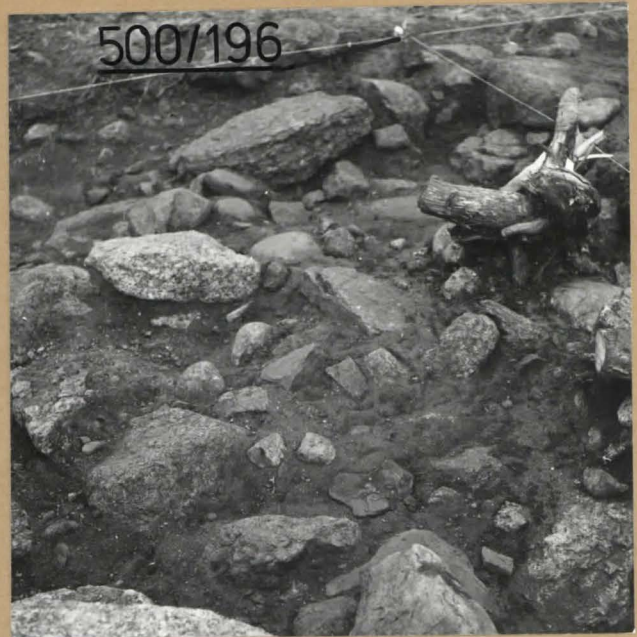
Kuva 24. Tasoa 3 ent. keskuskiven luoteispuolella. Kuva kaakosta, em. kiveltä. Foto: J. Saukkonen 11.7.-86.

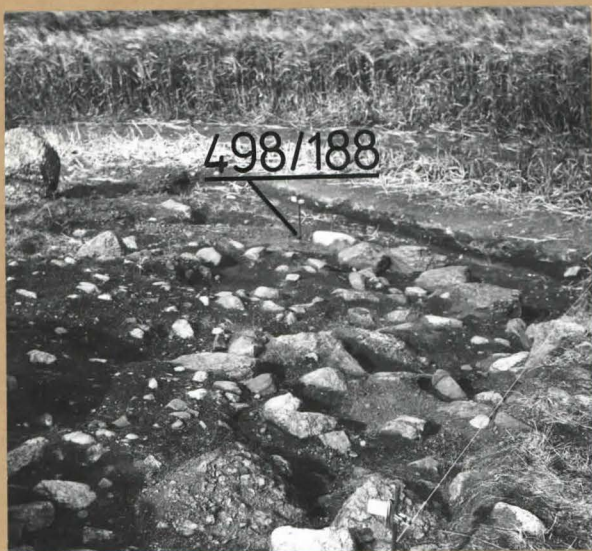
F 66523

Kuva 25. Taso 3 kaivausalueen luoteisosassa. Kuva kaakosta. Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.

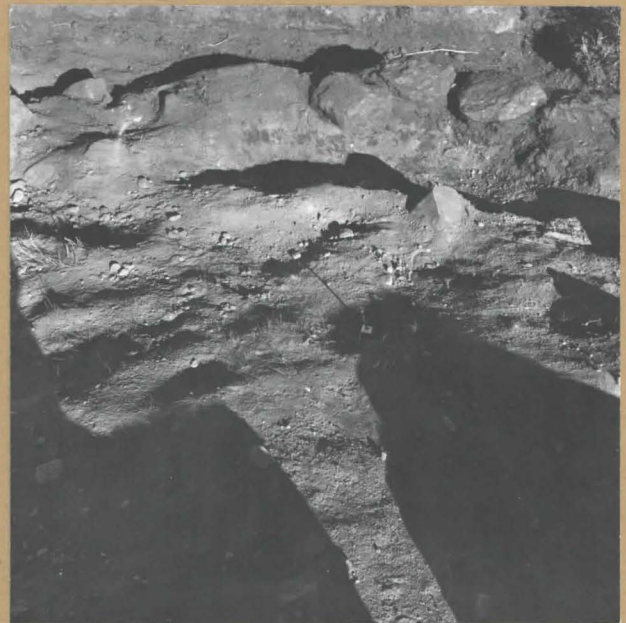
F 66528

Kuva 26. Taso 3 ent. keskuskiven koillispuolella. Kuva etelälounaasta, em. kiveltä. Foto: J. Saukkonen 11.7.-86.

F 66518

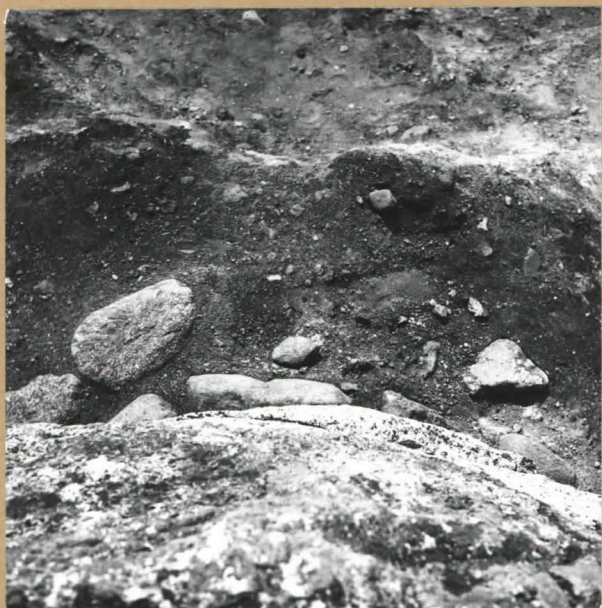
Kuva 27. Taso 4 kaivausalueen länsiosassa. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.

F 66530

Kuva 28. Kaivausalueen pohjaan kaivettua osaa (eli kaivausalueen länsiosaa). Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86.

F 66526

Kuva 29. Ent. keskuskiven eteläpuolelta, kalmistokumpareen profiilista, esiin kaivettu taso, jonka päältä on poistettu "myllätty" maa. Foto: J. Saukkonen 10.7.-86.

F 66513

Kuva 30. KM 23274:II8 kuutiokivi (nuoli) in situ kerroksessa 2. Foto: J. Saukkonen 8.7.-86.

F 66541

Kuva 31. Kerrosta I kaivetaan kaivausalueen itäosassa. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 2.7.-86.

F 66478

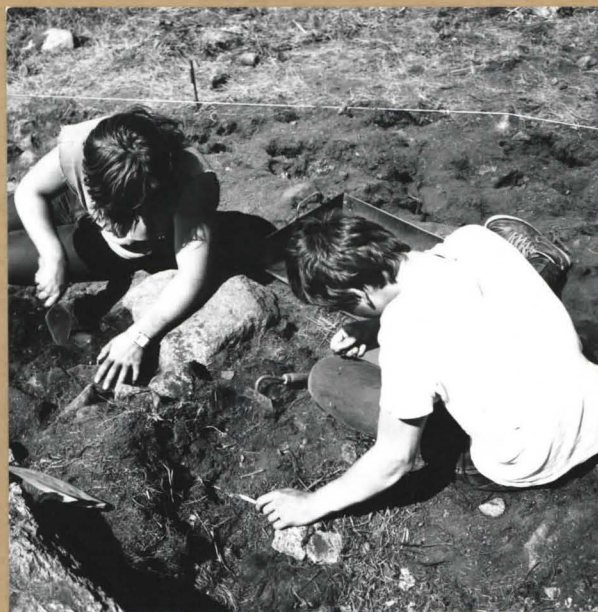
Kuva 32. Kerrosta I kaivetaan kaivausalueen itäosassa. Kuvan vas. laidassa ent. keskuskivi. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 2.7.-86.

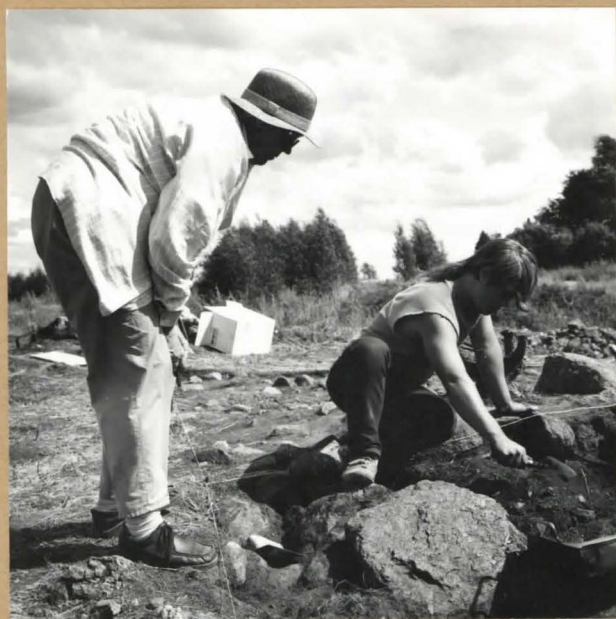
F 66534

Kuva 33. Kerrosta 2 kaivetaan. Hattu päässä seisomassa Anna-Liisa Hirviluoto. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.

F 66506

Kuva 34. Kerrosta 2 kaivetaan ent. keskuskiven pohjoispuolella. Kuva eteläkaakosta, em. kiveältä. Foto: J. Saukkonen 7.7.-86.

F 66525

Kuva 35. Kerrosta 3 kaivetaan ent. keskuskiven koillispuolella. Työtä tarkkailee Anna-Liisa Hirviluoto. Kuva lännestä. Foto: J. Saukkonen 9.7.-86.

F 66538

Kuva 36. Kerrosta 4 kaivetaan. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 14.7.-86.

F 66546

Kuva 37. Maata otetaan jätemaakasasta siirrettäväksi kottikärryllä muovin päälle, jolla kaivausalue peitettiin kaivauksen päätteeksi. Vasemmalla J.-P. Taavitsainen. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86.

F 66549

Kuva 38. Kaivausalueen päälle pantua muovia peitetään maalla. Kiven päällä Mirja Miettinen ja oikealla poistumassa J.-P. Taavitsainen. Kuva idästä. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86.

F 66550

Kuva 39. Mirja Miettinen ja J.-P. Taavitsainen tarkastelevat muovilla peitettyä kaivausaluetta. Kuva itäkaakosta. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86.

F 66551

Kuva 40. Kaivausalue muovilla peitettynä. Kuva koillisesta. Foto: J. Saukkonen 18.7.-86.

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI (ent. Kodjalan
Kansakoulu) 1986

- Matti Bergström, Juha Laurén, Timo Jussila & Tuula
Heikkurinen-Montell, fosfaattinäytteidenotto poltto-
kalmiston ympäristöstä (kartta 1:500 ja muistiinpanot
fosfaattinäytekuopista)
- Tuija Jantunen, fosfaattinäytteiden analyysi (taulukko)

Koekuoppa 480/200 peltomullan alla moreenia, ei kulttuurikerrosta

Koekuoppa 460/200 peltomullan alla hiekka ja n. 10 cm:n paksuinen kulttuurikerros (nokimaata); kulttuurikerros jatkuu

Koekuoppa 440/200 peltomullan (n. 30 cm) alla nokinen kerros, ainakin 20 cm:n paksuinen

Koekuoppa 440/220 peltomullan (n. 25 cm) alla puhdas hiekkamoreeni

Koekuoppa 460/220 peltomullan (n. 25 cm) alla maannos (rikastumis-kerros)

Koekuoppa 460/180 peltomullan (n. 30 cm) alla 20 cm:ä paksu nokinen likamaa

Koekuoppa 460/160 peltomullan (n. 30 cm) alla puhdas hiekkamoreeni

Koekuoppa 480/180 peltomullan (n. 30 cm) alla puhdas hiekkamoreeni

Koekuoppa 480/160 peltomullan (n. 25 cm) alla kova, puhdas siltti

Koekuoppa 480/140 peltomulla (n. 30 cm) alla multaa

Koekuoppa 500/140 peltomullan (n. 30 cm) alla multaa

Koekuoppa 500/160 peltomullan (30 cm) alla hiekkamoreeni

Koekuoppa 500/180 peltomullan (n. 30 cm) alla hiekkamoreeni

Koekuoppa 520/180 peltomullan (n. 30 cm) alla hiekkamoreeni

Koekuoppa 520/160 kynnöksen alla multaa

Koekuoppa 520/140 peltomullan (n. 50 cm), alla hienoa hiekkamoreenia

Koekuoppa 480/263 peltomullan (n. 20 cm), alla puhdas moreeni

Koekuoppa 480/280 peltomullan (n. 25 cm), alla puhdas hiekkamoreeni

Koekuoppa 480/300 peltomullan (n. 25 cm) alla puhdas hiekkamoreeni

Koekuoppa 480/320 peltomullan (n. 35 cm) alla puhdas hiekkamoreeni kuopan itäpuolelta n. 2-3 m päästä kvartsi-iskos

Koekuoppa 460/310 peltomullan (n. 25 cm), alla puhdas hiekkamoreeni

Koekuoppa 440/320 peltomullan (n. 30 cm), alla puhdas (sekoittunut) hiekkamoreeni

FOSFORIANALYYSI

LAITILA

{ näyte 5 g $\leq$ 0,5 mm
 { sitr. happo 2 % 50 ml

100 ml

{ anal: uutosta 10 ml.
 { ammoniummol. keh. 10 ml
 { natr. sulf. 1 ml; hydrokinoni 1 ml
 { deionisoitua vettä 78 ml

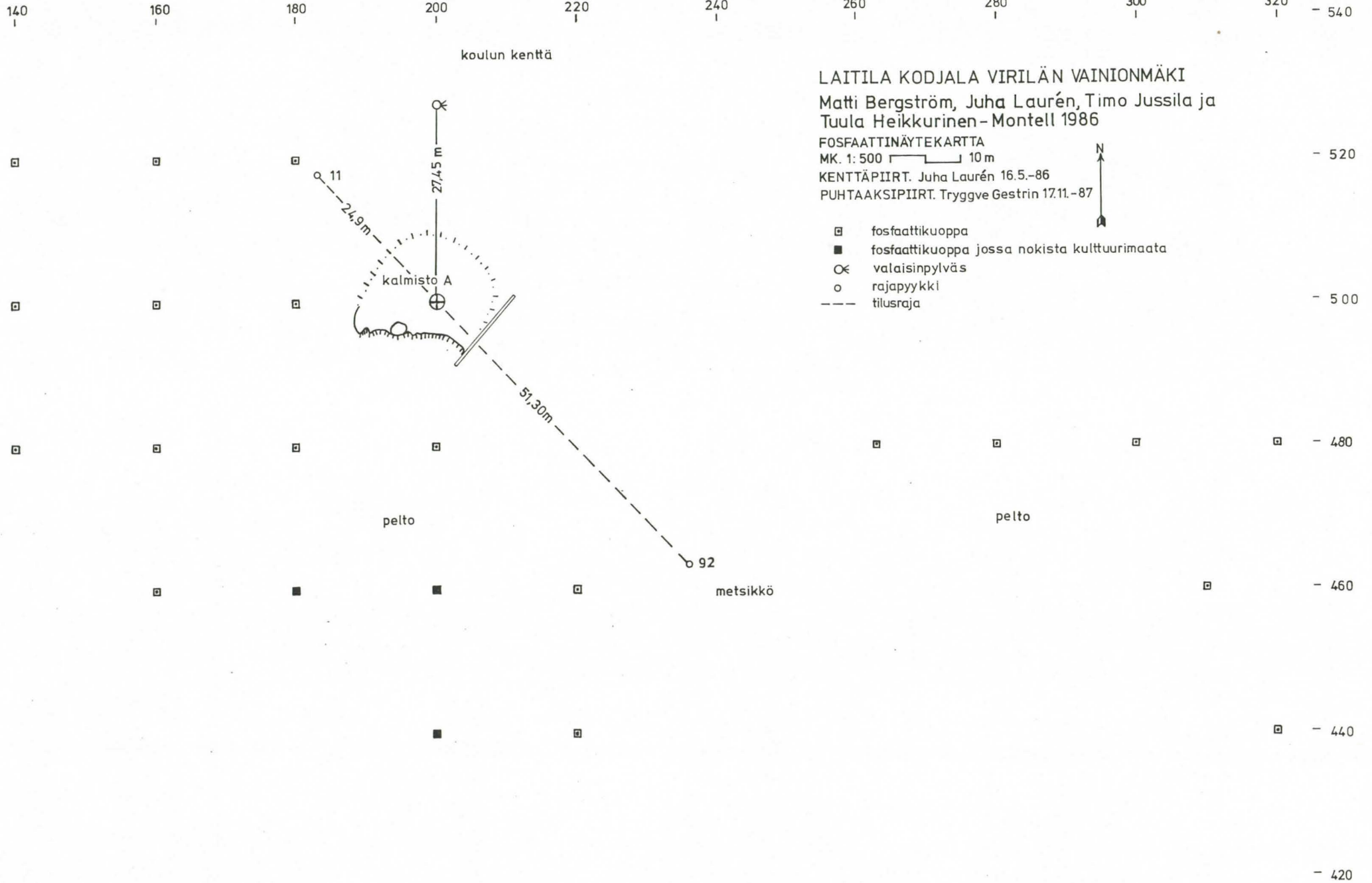
Tuija Jantunen/Viikki

Suodatin 585

23.-27.6.1986

---

n:o	Koekuopat		
4	440/200	724	400 conc.adj. 234
5	440/220	425	abs. 1. 715
6	440/320	242	200 = 206
7	460/160	323	600 = 564
8	460/180	720	800 = 655
9	460/200	464	
10	460/220	722	
11	460/310	313	
12	480/140	208	
13	480/160	266	
14	480/180	423	
15	480/200	725	
16	480/263	379	
17	480/280	291	
18	480/300	346	
19	480/320	250	
20	500/140	409	
21	500/160	576	
22	500/180	633	
23	520/140	255	
24	520/160	466	
25	520/180	398	

koulun kenttä

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI
 Matti Bergström, Juha Laurén, Timo Jussila ja
 Tuula Heikkurinen - Montell 1986

FOSFAATTINÄYTEKARTTA

MK. 1: 500 10 m

KENTTÄPIIRT. Juha Laurén 16.5.-86

PUHTAAKSIPIIRT. Tryggve Gestrin 17.11.-87

- fosfaattikuoppa
- fosfaattikuoppa jossa nokista kulttuurimaata
- valaisinpylväs
- rajapyykki
- tilusraja

pelto

pelto

metsikkö

11

92

kalmisto A

27,45 m

24,9 m

57,30 m

LAITILA KODJALA VIRILÄN VAINIONMÄKI

- Pirjo Jussila, Makrofossiilianalyysi (luettelo vuodelta 1987) kaivauksen 1986 maanäytteistä.

MAKROFOSSIILILUETTELO, Pirjo Jussila 1987
LAITILA KODJALA 1986

49920/19500
PL=1,25 3 krs.
KM 23274:316a

Hiiltyneet siemenet:

Juniperus communis (kataja)	7
Cerealia indet. (katkelmallisia jyviä)	2
Vicia hirsuta (Peltovirvilä)	2
Vicia sp. (Virna)	1
Chenopodium album (Jauhosavikka)	1
Stellaria media (Pihatähtimö)	1

Hiilyttömät (resentit) siemenet:

Juniperus communis (Kataja)	6
-neulasia	3
Betula sp. (Koivu)	2
Galeopsis bifide (Peltopillike)	1
Geranium sp. (Kurjenpolvi) frg.	1
Stellaria media (Pihatähtimö)	1
Trifolium pratense (Puna-apila)	1
Viola sp. (Orvokki) frg.	1

49930/19310
PL=107 3 krs.
KM 23274:316b

Hiiltyneet siemenet:

Juniperus communis (Kataja)	33
Hordeum ? (Ohra) frg.	1
Polygonum sp. (Tatar)	1
Stellaria media (Pihatähtimö)	1

Hiilyttömät siemenet:

Juniperus communis (Kataja) neulasia	2
Trifolium pratense (Puna-apila)	1